

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ДАР БОРАИ ФАЪОЛИЯТИ БОНКИИ ИСЛОМӢ
(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2014, №7, қ.2, мод. 405)
(Қонуни ҚТ аз 20.06.2019 № 1627, аз 20.06.2024 №2073)

Қонуни мазкур асосҳои ҳуқуқӣ ва ташкилии фаъолияти бонкии исломиро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян намуда, шароити мусоидро барои пешбурди фаъолияти бонкии исломӣ фароҳам месозад.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

- низоми бонкии Ҷумҳурии Тоҷикистон - Бонки миллии Тоҷикистон ва ташкилотҳои дигари қарзии дар Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолияткунанда;
- фаъолияти бонкии исломӣ - аз ҷониби ташкилотҳои қарзии исломӣ анҷом додани амалиёти бонкии исломӣ ва аҳдҳое, ки дар Қонуни мазкур пешбинӣ гардидааст;
- принципҳои маблағгузори исломӣ - амалӣ намудани фаъолияти бонкии исломӣ бо риояи стандартҳое, ки ба меъёрҳои ҳуқуқии исломӣ асос ёфта, нисбат ба хизматрасониҳои бонкӣ татбиқ мегарданд;
- стандартҳои фаъолияти бонкии исломӣ - маҷмӯи қоидаҳое, ки Шӯрои машваратии хизматрасонии бонкии исломӣ маъқул дониста, аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон тасдиқ шудаанд ва тибқи онҳо ташкилотҳои қарзии исломӣ фаъолияти бонкии исломиро анҷом медиҳанд;
- ташкилотҳои қарзии исломӣ - шахсони ҳуқуқие (бонкҳои исломӣ, ташкилотҳои қарзии ғайрибонкии исломӣ, ташкилотҳои маблағгузори хурди исломӣ, аз ҷумла "равзанаи бонкии исломӣ"), ки дар асоси иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон ҳама ё баъзе аз амалиёти бонкии исломии дар Қонуни мазкур пешбинишударо иҷро менамоянд;
- ташкилотҳои қарзии анъанавӣ - шахсони ҳуқуқие (бонкҳо, ташкилотҳои қарзии ғайрибонкӣ, аз ҷумла ташкилотҳои маблағгузори хурд), ки дар асоси иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон ҳама ё баъзе аз амалиёти бонкии дар Қонуни мазкур ва дигар санадҳои қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинишударо иҷро менамоянд;
- бонки исломӣ - ташкилоти қарзии исломие, ки дар асоси иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон ба фаъолияти бонкии исломӣ машғул мебошад;
- ташкилотҳои қарзии ғайрибонкии исломӣ - ташкилотҳои қарзии исломие, ки ҳуқуқи иҷрои баъзе аз амалиёти бонкии исломиро доранд. Номгӯи амалиёти бонкии исломиро барои ташкилотҳои қарзии ғайрибонкии исломӣ Қонуни мазкур ва Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар менамоянд;

- ташкилотҳои маблағгузори хурди исломӣ - ташкилотҳои қарзии исломие, ки дар асоси иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон ба фаъолияти маблағгузори хурди исломӣ машғул мебошанд. Андозаи маблағгузори хурди исломӣ аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад;
- равшанаи бонкии исломӣ - филиали ташкилоти қарзии анъанавӣ, ки дар асоси иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон пурра ё қисман амалиёти бонкии исломиро амалӣ менамояд;
- филиал - воҳиди махсуси сохтори ташкилоти қарзии исломӣ, ки берун аз маҳалли ҷойгиршавии он қарор дошта, аз номи он пурра ё қисман фаъолияти бонкии исломиро иҷро менамояд ва бо ташкилоти қарзии исломӣ сармояи оинномавӣ ва тавозуни ягона дорад;
- филиали бонки исломии хориҷӣ - воҳиди махсуси сохторӣ, ки аз ҷониби бонки исломии хориҷӣ барои анҷом додани фаъолияти бонкии исломӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис дода шудааст;
- ташкилоти қарзии фаръии исломӣ - ташкилоти қарзие, ки зиёда аз панҷоҳ фоизи саҳмияҳои (ҳиссаи) овоздиҳандаи он ба ташкилоти қарзии дигари исломӣ тааллуқ дорад;
- ҷамъияти холдингии ташкилоти қарзии исломӣ - шахси ҳуқуқие, ки ташкилоти қарзии исломӣ ба он тааллуқ дорад ё аз ҷониби он назорат карда мешавад;
- ҷамъияти вобаста - шахси ҳуқуқие, ки ташкилоти қарзии исломиро назорат мекунад, ҳамчунин шахси ҳуқуқии дигаре, ки аз тарафи он назорат карда мешавад, аз ҷумла шахси ҳуқуқие, ки мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон ба ин гуруҳ дохил мешавад;
- намояндагӣ - воҳиди махсуси сохтори ташкилоти қарзии исломӣ, ки берун аз маҳалли ҷойгиршавии он қарор дошта, манфиатҳои онро ҳифз ва намояндагӣ мекунад, вале ҳуқуқи иҷро намудани фаъолияти бонкии исломиро надорад;
- Шӯрои машваратии хизматрасонии бонкии исломӣ - мақома, ки фаъолияти ташкилотҳои қарзии исломии дар асоси принципҳои маблағгузори исломӣ амалкунандаро танзим менамояд;
- Кумитаи хизматрасонии маблағгузори исломӣ - мақоми ташкилоти қарзии исломӣ, ки барои мутобиқ будани созишномаҳои (шартномаҳои) басташудаи онҳо ба стандартҳои фаъолияти бонкии исломӣ масъул мебошад;
- кормандони роҳбарикунанда - раиси ташкилоти қарзии исломӣ ва муовинони ӯ, раиси Раёсат ва аъзои дигари он, сармуҳосиби ташкилоти қарзии исломӣ, роҳбар ва сармуҳосиби филиали ташкилоти қарзии исломӣ, роҳбар ва сармуҳосиби "равзанаи бонкии исломӣ" ва филиали бонки исломии хориҷӣ;

- шахси вобаста - шахсони зерин дар назар дошта мешаванд:

а) корманди роҳбарикунанда;

б) аъзои оилаи корманди роҳбарикунанда;

в) шахс ва аъзои оилаи ӯ, ки дар ташкилоти қарзии исломӣ ҳиссаи иштироки афзалиятнок доранд ва шахси ҳуқуқие, ки дар он шахс ё корманди роҳбарикунанда дорои ҳиссаи иштироки афзалиятнок мебошад;

г) шахси ҳуқуқие, ки дар он ташкилоти қарзии исломӣ ҳиссаи иштироки афзалиятнок дошта, ҳангоми оmodасозии ҳисоботи молиявии маҷмӯӣ ба инобат гирифта намешавад;

д) шахсе, ки ба ташкилоти қарзии исломӣ ба сифати узви Кумитаи хизматрасонии маблағгузории исломӣ хизмат мерасонад;

- резидент - шахси воқеӣ ё ҳуқуқие, ки мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи танзими асъор ва назорати асъор" ба ҳамин сифат эътироф шудааст;

- ғайрирезидент - шахси воқеӣ ё ҳуқуқие, ки резидент нест;

- форфейтинг - маблағгузории аҳдҳои тичоратӣ бо роҳи баҳисобгирии векселҳо бидуни ӯҳдадорӣи фурӯшанда;

- факторинг - маблағгузорӣ таҳти гузашт кардани талаботи пулӣ;

- тратта (вексели интиқолий) - ҳуҷҷати аз ҷониби ташкилоти қарзии исломӣ (ё аз номи он) пешниҳод карда шуда, ба пулҳои нақд баробар карда мешавад ва наметавонад бидуни пардохт ё фармоиши хаттии кредитор ба қарздор оид ба пардохти маблағи муайян ба шахси сеюм баргардонида шавад ва баъди аз ҷониби қарздор гирифта шудани ҳуҷҷати мазкур эътибор пайдо мекунад;

- низомии клиринг - низомии ҳисоббаробаркунии ғайринақдӣ ва байнибанкӣ, ки ба талабот ва ҳисоби ӯҳдадорӣҳои пардохти мутақобилаи пулӣ асос ёфтааст;

- шахси аз нигоҳи касбӣ босалоҳият ва бозътимод - шахси воқеие, ки:

а) бо ҳукми суд барои содир кардани ҷиноятҳои қасдонаи (аз ҷумла хусусияти коррупсионӣ дошта) ба амалҳои динӣ ё сиёсии ӯ алоқаманд набуда аз озодӣ маҳрум нашуда бошад;

б) аз тарафи суд дар давоми ҳафт соли охир муфлис эътироф нашуда бошад;

в) аз тарафи суд барои кирдори ба амалҳои динӣ ё сиёсии ӯ алоқаманд набуда аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян маҳрум нашуда бошад;

- суратҳисоби сармоягузорӣ - суратҳисобе, ки тавассути он ташкилоти қарзии исломӣ маблағҳои пулиро бо мақсади сармоягузорӣ мутобиқи принципҳои маблағгузории исломӣ бидуни ба зимма гирифтани ӯҳдадорӣи пурра баргардонидани маблағ қабул менамояд, ба шарте ки:

а) танҳо фоида ё фоидаву зарар мутобиқан дар байни шахси маблағдиханда ва ташкилоти қарзии исломӣ маблағгиранда тақсим карда шавад;

б) он бо пардохт ё бе пардохт бошад;

- қарзи исломӣ - маблағе, ки аз ҷониби ташкилоти қарзии исломӣ ба муштарӣ мутобиқи принципҳои маблағгузори исломӣ дода шуда, метавонад шартҳои пардохти маблағи асосӣ, фоида, ичора ё ҳаққи хизматрасониرو дар бар гирад ё бидуни он;

- амонат ё пасандозҳои исломӣ - маблағи пулӣ ва сарватҳои дигари шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ки барои нигоҳ доштан ба ташкилоти қарзии исломӣ бо шартҳои пардохти пурра бо фоида ё бидуни он, ба соҳиби амонат ё намояндаи он, бо дархост ё ба мӯҳлатҳои мувофиқашуда бо намудҳои зерин ва бо риояи принципҳои маблағгузори исломӣ дода мешаванд:

а) амонати мӯҳлатнок - маблағҳои пулии ба ташкилоти қарзии исломӣ додашуда, ки онҳоро ташкилоти қарзии исломӣ метавонад бо иҷзати амонатгузор ё бо ихтиёри худ бо шартҳои идоракунии боваринок ба сифати маблағҳои сармоягузорӣ истифода намояд. Ин маблағҳо баъди тамоми шудани мӯҳлати пешбиниамудаи шартнома метавонанд гирифта шаванд;

б) амонати пасандозӣ - маблағҳои пулие, ки ба ташкилоти қарзии исломӣ барои нигоҳдорӣ бо ҳуқуқи истифода бурдани онҳо барои мақсадҳои сармоягузорӣ супурда шудаанд. Гирифтани ин маблағҳо ҳангоми риоя шудани шартҳои пешбиниамудаи шартнома иҷзати дода мешавад;

в) амонати дархостӣ - маблағҳои пулии ба ташкилоти қарзии исломӣ додашуда, ки метавонанд ҳар вақт аз тарафи амонатгузор гирифта шаванд;

г) нигоҳдории амонатӣ - нигоҳдории дороиҳои муштарӣ аз ҷониби ташкилоти қарзии исломӣ бе ҳуқуқи истифодаи онҳо;

д) амонати сармоягузорӣ - маблағҳои пулӣ, ки аз ҷониби муштарӣ ба ташкилоти қарзии исломӣ дар шакли амонат бо ҳуқуқи истифодаи онҳо аз рӯи шартҳои пешбикорандаи шартнома дода шудаанд;

- даромад ё фоида - вобаста ба мафҳумҳои "қарзи исломӣ", "суратҳисоби сармоягузорӣ" ва "амонат ё пасандозҳои исломӣ" шаклҳои гуногуни даромад, дивиденд ё фоида, рента (изофабаҳо), инчунин ҳаққи хизматрасонӣ ё тӯҳфае, ки ба ташкилоти қарзии исломӣ пардохта ё аз ҷониби он дода мешаванд;

- ваколати назорат аз болои шахси ҳуқуқии дигар - ваколатҳои шахсе, ки:

а) ба таври мустақим ё ғайримустақим, тавассути як ё якчанд шахс молик, назораткунанда ё дорандаи 25 фоиз ё бештар аз он саҳмияҳои овоздиҳанда ва ё ҳиссаҳои шахси ҳуқуқӣ бошад;

б) имконияти интиҳоби аксарияти роҳбарони шахси ҳуқуқиро дошта бошад;

в) дорои ваколати назоратии дигаре бошад, ки Бонки миллии Тоҷикистон муайян кардааст;

- ҳиссаи иштироки афзалиятнок - ҳиссаи иштироки бевосита ё бавоситаи шахсе, ки мустақилона ё тавассути ягон шахс ё якҷоя бо як ё якчанд шахсони

дорои зиёда аз 10 фоизи сармояи оинномавӣ ё сахмияҳои овоздиҳандаи ташкилоти қарзии исломи мебошад ё ҳиссаи иштироки афзалиятноке, ки онро Бонки миллии Тоҷикистон муайян кардааст;

- меъёрҳои мақбул - меъёрҳои иқтисодие, ки аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон бо мақсади танзими фаъолияти ташкилотҳои қарзии исломӣ муқаррар гардида, риояи онҳо аз ҷониби ташкилотҳои қарзии исломӣ ҳатмӣ мебошад;

- аудити берунӣ - санҷиши мустақилонаи баҳисобгирии муҳосибӣ ва ҳисоботи муҳосибӣ (молиявӣ), ки аз ҷониби аудитори ватанӣ ё хориҷӣ гузаронида мешавад;

- ичора - аз тарафи ташкилоти қарзии исломӣ бо дархости муштарӣ ба даст овардани таҷҳизот ё молу мулки дигар ва ба мӯҳлати муайян ба ичора (кироя) додани он.

Моддаи 2. Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи фаъолияти бонкии исломӣ

Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи фаъолияти бонкии исломӣ ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъерии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073).

Моддаи 3. Доираи амали Қонуни мазкур

1. Амали Қонуни мазкур нисбат ба ҳамаи бонкҳо, ташкилотҳои қарзии ғайрибонкӣ ва ташкилотҳои маблағгузории хурде, ки барои амалӣ намудани фаъолияти бонкии мутобиқи принципҳои маблағгузории исломӣ асосёфта иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистонро доранд, татбиқ мегардад.

2. Амали Қонуни мазкур нисбат ба инҳо татбиқ намегардад:

- мақомоти давлатӣ;

- ташкилотҳои қарзие, ки барои амалӣ намудани фаъолияти бонкии исломӣ иҷозатнома надоранд;

- иттифоқҳои қарзие, ки фаъолияти худро дар асоси Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи иттифоқҳои қарзӣ" амалӣ менамоянд;

- ташкилоти тиҷоратие, ки ташкилоти қарзӣ нест.

Моддаи 4. Амалиёти бонкии исломӣ ва дигар аҳдҳои ташкилоти қарзии исломӣ

1. Ба амалиёти бонкии исломӣ, ки ташкилотҳои қарзии исломӣ анҷом дода метавонанд, тааллуқ доранд:

1) ҷалб намудан ва гирифтани амонати исломӣ, пасандози исломӣ ё пешбурди суратҳисоби сармоявии шахсони воқеӣ ё ҳуқуқӣ;

- 2) кушодан ва хизматрасонии суратҳисоби муштарӣ (барои амонати исломӣ, пасандози исломӣ ё суратҳисоби сармоявӣ), суратҳисоби муросилотии бонкҳо ва ташкилотҳои қарзии ғайрибонкӣ ва инчунин суратҳисоби бонкҳо барои амалиёт бо металлӯ сангҳои қиматбаҳо;
- 3) амалиётҳои кассавӣ: қабул, аз нав ҳисоб кардан, иваз намудани мубодила, бастан ва нигоҳ доштани пулҳои қоғазӣ ва тангаҳо;
- 4) амалиётҳои интиқоли: иҷрои хизматрасониҳои интиқоли барои интиқоли маблағи шахсони воқеӣ ё ҳуқуқӣ;
- 5) амалиётҳои баҳисобгирӣ: ба ҳисоб гирифтани векселҳо ва дигар қоғазҳои қиматбаҳои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ;
- 6) маблағгузори тижорат: додани қарзи исломӣ дар шакли нақдӣ ё маблағгузори исломӣ (таъминшуда, таъминнашуда), аз ҷумла бидуни маҳдудияти:
 - маблағгузори истеъмоли ҳамчун қарзи истеъмоли, ипотекаӣ ва байнибонкӣ;
 - факторинг;
 - форфейтинг;
- 7) маблағгузори исломӣ барои сармоягузори асосӣ дар асоси фармоиши сармоягузор;
- 8) амалиёти ба боварӣ асосёфта: идоракунии маблағҳои пулӣ (қоғазҳои қиматнок) ба манфиати молик ва дар асоси фармоиши он;
- 9) хизматрасонии фосолавии бонкӣ, клирингӣ, ҳисоббаробаркунӣ ва интиқоли марбут ба воситаҳои пулӣ, қоғазҳои қиматнок, супоришномаҳои пардохт ва воситаҳои дигари пардохт (аз ҷумла кортҳои пардохти бонкӣ, чекҳо, чекҳои сафарӣ ва векселҳо);
- 10) амалиётҳои сейфӣ: хизматрасониҳо оид ба бехатар нигоҳ доштан ва хизматрасониҳои амонатӣ ва идоракунии ҳисобот, ҳуҷҷат ва дороиҳои муштариён, аз ҷумла ба иҷора гирифтани куттиво хонаҳои сейфӣ, нигоҳдори дороиҳо (пул, қоғазҳои қиматнок, металлҳо, маснуоти заргарӣ ва дигар дороиҳо);
- 11) гаравгузорӣ: додани қарзҳои кӯтоҳмуддат бар ивази гарави қоғазҳои қиматноки мубодилашаванда ва моликияти манкуле, ки ҳамчун пасандоз истифода мешавад;
- 12) додани тратта;
- 13) чамъ кардан, қабул, пардохт ва тасдиқи ҳуҷҷатҳои пардохт, кушодан ва тасдиқ намудани эътиборномаҳои тижоратӣ;
- 14) додани кафолати бонкӣ, аз ҷумла кафолат ва эътиборномаҳо аз номи худ ва аз номи муштариён;
- 15) барориши воситаҳои пардохт, аз ҷумла кортҳои пардохти бонкӣ, чек, чекҳои сафарӣ, ўҳдадориҳои қарзӣ ва дигар воситаҳои пардохт;

16) қабул намудани инкассатсия ва фиристодани пулҳои қоғазӣ, тангаҳо ва ашёи қиматбаҳо;

17) аҳдҳо оид ба мубодилаи асъор;

18) хариду фурӯши воситаҳои зерин аз ҳисоби худ ё муштариён:

- воситаҳои бозории пул, аз ҷумла чек, вексел, ўҳдадориномаҳо ва тасдиқномаҳои пасандоз;

- асъори хориҷӣ;

- саҳмияҳо ва дигар қоғазҳои қиматноки интиқолшаванда;

- қарордодҳои форварди, созишномаи своп, фьючерс, опсион ва дигар ҳосилаҳои, ки ба асъор, саҳмия, вомбарг, металл сангҳои қиматбаҳо ё қурбу меъёрҳои маблағгузори исломӣ дахл доранд;

19) амалиётҳои дигаре, ки аз амалиётҳои дар моддаи мазкур зикршуда бармеоянд ва бо санадҳои меъёрии ҳуқуқи Бонки миллии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд ва ба принципҳои маблағгузори исломӣ муқобил намебошанд.

2. Тартиби анҷом додани амалиётҳои бонкии исломӣ бо стандартҳои фаъолияти бонкии исломӣ муайян мегардад.

3. Бонки миллии Тоҷикистон ба ташкилотҳои қарзии исломӣ барои анҷом додани амалиётҳои бонкии исломӣ, ки дар қисми 1 моддаи мазкур пешбинӣ гардидаанд, иҷозатнома медиҳад. Иҷозатнома барои анҷом додани намудҳои фаъолияти дар қисми 1 моддаи мазкур пешбинигардида ба ташкилоти қарзии исломӣ баъд аз бақайдгирии давлатӣ тибқи тартиби муқарраргардида дода мешавад.

4. Ташкилотҳои қарзии исломӣ, ғайр аз амалиёти бонкии исломии дар қисми 1 моддаи мазкур номбаршуда, ҳуқуқ доранд аҳдҳои зеринро амалӣ намоянд:

- додани замонат, ки иҷрои ўҳдадориҳои пулиро дар назди шахси сеюм пешбинӣ менамояд;

- иҷораи молиявӣ (лизинг);

- амалиёт бо металл сангҳои қиматбаҳо мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- хизматрасонӣ ба сифати агенти молиявӣ;

- хизматрасонӣ ба сифати мушовир ё маслиҳатгари молиявӣ;

- хизматрасонии иттилоотии молиявӣ ва қарзӣ.

5. Ташкилотҳои қарзии исломӣ ҳуқуқи иҷро намудани танҳо амалиётҳои зерини савдуро доранд:

- амалиёте, ки ба фаъолияти бонкиву молиявии исломии дар қисмҳои 1 ва 5 моддаи мазкур дарчгардида мувофиқ аст;

- фаъолиате, ки мувофиқи принципҳои маблағгузори исломӣ талаб карда мешавад;

- амалиёте, ки ба шартҳои дар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон муқарраршуда ҷавобгӯ аст.

Моддаи 5. Хусусияти фаъолияти ташкилотҳои қарзии исломӣ

1. Ташкилотҳои қарзии исломӣ вазифадоранд ба муштарӣ хусусиятҳои амалиёти бонкии ба принципҳои маблағгузории исломӣ асосёфта ва хавфҳои ба он алоқамандро шарҳ диҳанд.

2. Ташкилотҳои қарзии исломӣ ҳуқуқ надоранд:

- дар шакли фоиз мукофотпулӣ ситонанд;

- баргардондани амонати сармоягузори ё даромад аз рӯи онро кафолат диҳанд;

- маблағгузории (қарздиҳии) фаъолиятро, ки ба истехсол ва (ё) савдои тамоку, маҳсулоти спиртӣ, силоҳ ва лавозимоти ҷангӣ, қиморбозӣ, муомилоти ғайриқонунии маводи нашъадор ва прекурсорҳо вобаста мебошад, анҷом диҳанд;

- дигар намудҳои фаъолияти соҳибқориро, ки маблағгузории (қарздиҳии) он мувофиқи принципҳои маблағгузории исломӣ манъ шудааст, анҷом диҳанд.

3. Ташкилотҳои қарзии исломӣ пеш аз пешниҳоди воситаҳои пулӣ ба муштарӣ ӯҳдадоранд:

- боварӣ ҳосил намоянд, ки муштарӣ ӯҳдадориҳоиашро дар мӯҳлати муқарраршуда иҷро менамояд;

- қобилияти фаъолият ва пардохтпазирии муштарӣ, фойданокии лоиҳа, мавҷудияти таъминоти гаравро ҳаматарафа баҳо диҳанд.

4. Ташкилотҳои қарзии исломӣ иштирокчии низоми суғуртаи ҳатмии амонатҳо намебошанд ва амонатҳо дар ташкилотҳои қарзии исломӣ аз рӯи низоми суғуртаи амонатҳо кафолат дода намешаванд.

5. Талаботи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба танзими ҳудуди иштирок дар сармояи оинномавӣ ҳангоми аз ҷониби онҳо ба даст овардани саҳмияҳо (ҳиссаи иштирок) бо мақсади маблағгузории истехсолот ва фаъолияти савдои шахсони ҳуқуқӣ нисбат ба ташкилотҳои қарзии исломӣ татбиқ намегардад.

Моддаи 6. Муносибатҳои байни ташкилоти қарзии исломӣ ва давлат

1. Ташкилоти қарзии исломӣ ва давлат аз рӯи ӯҳдадориҳои ҳамдигар ҷавобгар намебошанд, ба истиснои ҳолатҳои, ки агар онҳо чунин ӯҳдадориҳоро қабул карда бошанд.

2. Ташкилоти қарзии исломӣ ва Бонки миллии Тоҷикистон аз рӯи ӯҳдадориҳои ҳамдигар ҷавобгар намебошанд, ба истиснои ҳолатҳои, ки агар онҳо чунин ӯҳдадориҳоро қабул карда бошанд.

3. Мақомоти ҳокимияти давлатӣ ҳуқуқ надоранд ба фаъолияти ташкилотҳои қарзии исломӣ даҳолат намоянд.

Моддаи 7. Иттиҳодияҳои (ассотсиатсияҳои) ташкилотҳои қарзии исломӣ

1. Ташкилотҳои қарзие, ки дар асоси принципҳои маблағгузори исломӣ фаъолият менамоянд, бо мақсади ҳимояи манфиатҳои худ метавонанд иттиҳодияҳо (ассотсиатсияҳо) таъсис диҳанд.

2. Ташкилотҳои қарзие, ки дар асоси принципҳои маблағгузори исломӣ фаъолият менамоянд, метавонанд тавассути иттиҳодияҳо (ассотсиатсияҳо) фаъолияти худро ҳамроҳанг розанд, ба робитаҳои байни ташкилотҳои қарзии ватанӣ ва хориҷӣ мусоидат намоянд, дастовардҳои мутақобилаи илмӣ, иттилоотӣ ва касбиро дастраси ҳамдигар гардонанд, ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Бонки миллии Тоҷикистон ва дигар мақомоти давлатӣ оид ба фаъолияти бонкии исломӣ тавсияҳо пешниҳод намоянд.

БОБИ 2. ТАРТИБИ ТАЪСИС ВА ИҶОЗАТНОМАДИҲӢ БА ТАШКИЛОТИ ҚАРЗИИ ИСЛОМӢ

Моддаи 8. Тартиби таъсис ва бақайдгирии давлатии ташкилоти қарзии исломӣ

1. Ташкилоти қарзии исломӣ дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқи тартиби муқарраркардаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи чамъиятҳои саҳомӣ", Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи чамъияти дорои масъулияти маҳдуд" ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо назардошти муқаррароти Қонуни мазкур таъсис дода мешавад.

2. Барои таъсиси ташкилоти қарзии исломӣ, филиал ё намояндагии он дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва таъини кормандони роҳбарикунандаи онҳо розигии мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ талаб карда намешавад.

3. Бонкҳои исломӣ, ба истиснои бонки давлатии исломӣ, дар шакли чамъияти саҳомӣ таъсис дода мешаванд.

4. Бақайдгирии давлатии ташкилотҳои қарзии исломӣ, филиалҳо ва намояндагҳои онҳо мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи бақайдгирии давлатии шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибқорони инфиродӣ" сурат мегирад.

5. Ташкилоти қарзии исломӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бояд инҳоро дошта бошад:

- номи расмӣ ва ихтисоршудаи он, ки ба шакли ташкилию ҳуқуқии ташкилоти қарзии исломӣ ишора мекунад (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073);
- номгӯи фаъолияти он, ки ба забони давлатӣ ва яке аз забонҳои хориҷӣ сабт шудааст;
- мӯҳр бо зикри номи ташкилоти ташкилоти қарзии исломӣ ба забони давлатӣ ва яке аз забонҳои хориҷӣ (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073).

Моддаи 9. Ном ва рамзи ташкилоти қарзии исломӣ

1. Ташкилоти қарзии исломӣ, ки фаъолияти худро дар асоси принципҳои маблағгузории исломӣ амалӣ мекунад, ҳуқуқ дорад дар номгӯи худ калимаи "исломӣ"-ро истифода намояд. Ном ва рамзи ташкилоти қарзӣ, ки принципҳои маблағгузории исломиро истифода менамоянд, метавонанд танҳо барои амалӣ намудани фаъолияти бонкии исломӣ истифода шаванд (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073).

2. Калимаҳои "ташкилоти қарзии исломӣ", "бонки исломӣ", "ташкилоти қарзии исломии ғайрибонкӣ", "ташкилоти маблағгузории хурди исломӣ" ё калимаҳое, ки дар ҳар шакл аз онҳо сохта мешаванд, наметавонанд нисбат ба фаъолият ё хизматрасонӣ бе иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон истифода шаванд, ба истиснои ҳолатҳое, ки истифодаи онҳоро қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ё санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ эътирофнамудаи Тоҷикистон иҷозат додаанд ё дар матне, ки калимаю ибораҳои номбаршуда истифода шудаанд, фаъолияти бонкии исломӣ дар назар дошта нашавад.

Моддаи 10. Иҷозатномадихӣ ба фаъолияти бонкии исломӣ

1. Фаъолияти бонкии исломӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асоси иҷозатнома барои анҷом додани фаъолияти бонкии исломӣ (минбаъд - иҷозатнома) амалӣ мегардад.

2. Мутобиқи Қонуни мазкур Бонки миллии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад барҳамдихии ҳар шахси ҳуқуқиеро, ки фаъолияти бонкии исломиро бе иҷозатнома амалӣ мекунад, талаб намояд.

3. Иҷозатнома мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумла Қонуни мазкур аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон дода мешавад.

4. Бонки миллии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад фаъолияти бонкии исломиро бе иҷозатнома мувофиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон" ба роҳ монад.

5. Ташкилотҳои қарзии исломӣ аз лаҳзаи гирифтани иҷозатнома ҳуқуқи оғоз кардани фаъолияти бонкии исломиро пайдо менамоянд.

6. Ташкилотҳои қарзии анъанавӣ метавонанд ба ташкилотҳои қарзии исломӣ табдил дода шаванд. Тартиби табдилдихии ташкилоти қарзии анъанавӣ ба ташкилоти қарзии исломӣ тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

7. Ташкилотҳои қарзии исломӣ наметавонанд ба ташкилотҳои қарзии анъанавӣ табдил дода шаванд.

8. Ташкилотҳои қарзии исломӣ, ки дар натиҷаи табдилдихии ташкилотҳои қарзии анъанавӣ ташкил карда шудаанд, метавонанд фаъолияти бонкии исломӣ ё намудҳои алоҳидаи онро баъди гирифтани иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон оғоз кунанд.

9. Ташкилотҳои қарзии анъанавӣ барои анҷом додани фаъолияти бонкии исломӣ дар доираи "равзанаи бонкии исломӣ" вазифадоранд, ки иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистонро барои оғоз кардани фаъолияти бонкии исломӣ гиранд. Ташкилоти қарзии анъанавӣ, ки барои анҷом додани фаъолияти бонкии исломӣ иҷозатнома гирифтааст, бояд дар саридора бахши дахлдор ё берун аз маҳалли ҷойгиршавии саридора филиал кушояд.

10. Розигӣ барои оғози фаъолият ба филиалҳои ташкилотҳои қарзии исломии хориҷӣ танҳо дар ҳолате дода мешавад, ки ташкилоти қарзии исломии асосии он аз ҷониби мақомоти дахлдори давлате, ки ин ташкилоти қарзии исломӣ дар он ҷойгир аст, зери танзим ва назорати маҷмӯии бонкӣ қарор дошта бошад.

11. Ташкилотҳои қарзии исломии фаръӣ ва филиалҳои ташкилотҳои қарзии исломии хориҷӣ тибқи талаботи нисбат ба ташкилотҳои қарзии исломии ватанӣ муқаррарнамудаи Қонуни мазкур таҳти танзим ва назорат қарор мегиранд.

12. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад барои ташкилоти қарзии исломии фаръӣ ва филиалҳои ташкилоти қарзии исломии хориҷӣ оид ба иҷро кардани фаъолияти бонкии исломӣ маҳдудиятҳо муқаррар намояд, агар дар давлатҳои дахлдори хориҷӣ нисбат ба ташкилотҳои қарзии фаръӣ ва филиалҳои ташкилотҳои қарзии ватании исломӣ чунин маҳдудиятҳо пешбинӣ шуда бошанд.

Моддаи 11. Ҳуҷҷатҳое, ки барои гирифтани иҷозатнома заруранд

1. Ташкилоти қарзии исломӣ, ба истиснои ташкилоти маблағгузори хурди исломӣ ва "равзанаи бонкии исломӣ", пеш аз бақайдгирии давлатӣ ва гирифтани иҷозатнома бояд ба Бонки миллии Тоҷикистон ариза, ҳуҷҷатҳо ва маълумоти зеринро ба забони давлатӣ дар шакли хаттӣ ё тавассути низоми электронӣ пешниҳод намуда, ҳулосаи пешакии Бонки миллии Тоҷикистонро гирад (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073):

- 1) нусхаи аз тарафи нотариус тасдиқкардашудаи ҳуҷҷатҳои таъсисӣ бо нишон додани маблағи эълоншудаи сармояи оинномавӣ;
- 2) маълумотнома бо зикри насаб, ном ва номи падар, шахрвандӣ, ҷойи истиқомати доимӣ, фаъолият ё касб, таҳсилот, маълумоти муфассал оид ба собиқаи кории ҳар як корманди роҳбарикунанда;
- 3) нусхаи ҳуҷҷат дар бораи таҳсилоти олиии иқтисодии кормандони роҳбарикунанда, ҳамчунин нусхаи ҳуҷҷат (сертификат, диплом) дар бораи доштани таҳсилот дар соҳаи фаъолияти бонкии исломӣ;
- 4) нусхаи ҳуҷҷати тасдиқкунандаи аз нигоҳи касбӣ босалоҳият ва боэътимод будани ҳар як корманди роҳбарикунанда;

- 5) маълумотнома бо зикри насаб, ном ва номи падар, шахрвандӣ, ҷойи истиқомати доимӣ, фаъолият ё касби молики ҳиссаи иштироки афзалиятнок, аз ҷумла манфиатдори ниҳоии ҳиссаи иштироки афзалиятнок, ки вазъи молиявии онҳоро тасдиқ мекунад.
- 6) маълумотнома оид ба манбаи қонунии маблағҳои пулии ба сармояи оинномавӣ воридшаванда;
- 7) нусхаи ҳисоботи молиявии шахси ҳуқуқӣ-молики ҳиссаи иштироки афзалиятнок доир ба се соли охир бо ҳулосаи аудити берунӣ;
- 8) рӯйхати саҳмиядорон ва манфиатдорони ниҳоии саҳмияҳо, ки нишони маҳалли ҷойгиршавӣ ва миқдори саҳмияҳоро дар бар мегирад;
- 9) эълонии хаттӣ аз ҷониби ҳар як молики ҳиссаи иштироки афзалиятнок ва корманди роҳбарикунанда оид ба муфлис набудан, надоштани доғи судӣ ва маҳдудият дар фаъолияти касбӣ;
- 10) нақшаи фаъолият бо назардошти мақсаду намудҳои фаъолият, тавсифи сохтори ташкилӣ ва низоми назорати дохилӣ, аз ҷумла, тадбирҳои дахлдор барои муқовимат ба қонунигардонии (расмикунонии) даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда маблағгузори терроризм ва маблағгузори паҳнкунии силоҳи қатли ом, инчунин дурнамои ҳисоботи тавозунӣ, даромаду хароҷот ва гардишҳои пулӣ доир ба се соли ояндаи фаъолият (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073);
- 11) барои ҳар як молики ҳиссаи иштироки афзалиятнок, аз ҷумла манфиатдори ниҳоии ҷунин ҳиссаи иштироки афзалиятнок, рӯйхати шахсони ҳуқуқие, ки иштироки онҳо дар сармояшон вучуд дорад, бо нишон додани ҳисса ва маҳалли ҷойгиршавии онҳо;
- 12) маълумот дар бораи таъсиси Кумитаи хизматрасонии маблағгузори исломӣ дар сохтори ташкилоти қарзии исломӣ ва дар бораи шахсоне, ки ба ҳайати Кумитаи хизматрасонии маблағгузори исломӣ шомил шудаанд, бо зикри дорони донишу малака дар соҳаи ҳуқуқи исломи ва фаъолияти бонкии исломӣ будани онҳо;
- 13) маълумот оид ба маҳалли ҷойгиршавии саридора ва маҳалли дигари воқеъ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ё берун аз он, ки дар он ҷо фаъолияти бонкии исломӣ амалӣ карда мешавад;
- 14) ҳуҷҷати тасдиқкунандаи пардохти хирочи баррасии ариза (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073);
- 15) ҳуҷҷат дар хусуси он ки мақоми назорати бонкии кишваре, ки бонки хориҷии (асосии) ё ҷамъияти холдингии ташкилоти қарзии исломӣ дар он ҷой таъсис ёфта, фаъолият мекунад, ба анҷомдиҳии фаъолияти бонкии исломии ташкилоти қарзии исломӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳолифат надорад ва назорати маҷмӯии бонкии дархосткунандаро амалӣ месозад.

2. Ташкилоти маблағгузории хурди исломӣ барои гирифтани иҷозатнома бояд ба Бонки миллии Тоҷикистон дархост, хуччатҳо ва маълумоти зеринро ба забони давлатӣ пешниҳод намояд:

- 1) ариза (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073);
- 2) нусхаи аз тарафи роҳбари ташкилоти маблағгузории хурди исломӣ тасдиқкардашудаи хуччатҳои таъсисӣ ва шаҳодатномаи бақайдгирии давлатии ташкилоти маблағгузории хурди исломӣ;
- 3) маълумот дар бораи кормандони роҳбарикунанда бо зикри насаб, ном ва номи падар, шахрвандӣ, ҷойи истиқомати доимӣ, таҳсилот, таҳассус, собиқаи корӣ, надоштани доғи судӣ аз рӯи ҷиноятҳои иқтисодӣ ва хусусияти коррупсионидошта ва маҳдудият дар фаъолияти касбӣ;
- 4) нусхаи шаҳодатномаи бақайдгирии давлатии муассисон барои шахсони ҳуқуқӣ ва рақами мушаххаси андозсупоранда барои шахсони воқеӣ;
- 5) нусхаи ҳисоботи молиявии муассисон - шахсони ҳуқуқӣ доир ба фаъолият дар соли охир бо хулосаи аудити берунӣ;
- 6) маълумотномаи мақоми ваколатдор оид ба иҷрои ӯҳдадорихо дар назди бучети давлатӣ доир ба фаъолият дар соли охир;
- 7) маълумотнома оид ба қонунӣ будани манбаи маблағҳои пулии ба сармояи оинномавӣ пардохтшавандаи муассисон - барои шахсони воқеӣ бо тартиби муқаррарнамудаи қонун;
- 8) рӯйхати саҳмиядорон (иштирокчиён) ва манфиатдорони ниҳоии саҳмияҳо (ҳиссаҳо) бо зикри нишонӣ ва миқдори саҳмияҳои (ҳиссаҳои) онҳо;
- 9) нақшаи корӣ бо назардошти мақсаду намудҳои фаъолият, тавсифи сохтори ташкилӣ ва низоми назорати дохилӣ, дурнамои ҳисоботи тавозунӣ, даромаду хароҷот ва гардишҳои пулӣ барои се соли фаъолияти минбаъда (ба истиснои фонди қарзии хурди исломӣ);
- 10) маълумот дар бораи ташкили Кумитаи хизматрасонии маблағгузории исломӣ дар сохтори ташкилоти маблағгузории хурди исломӣ бо зикри дорои малакаю дониш будан дар соҳаи ҳуқуқ ва фаъолияти бонкии исломӣ;
- 11) маълумот дар бораи маҳалли ҷойгиршавӣ;
- 12) хуччати пардохти хирочи баррасии ариза (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073).

3. Бонки миллии Тоҷикистон бо мақсади баррасии ариза барои пуррагардонии маълумотҳои қисмҳои 1 ва 2 моддаи мазкур метавонад маълумоти иловагӣ талаб намояд (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073).

Моддаи 12. Тартиби додани иҷозатнома ба ташкилотҳои қарзии исломӣ

1. Бонки миллии Тоҷикистон дар давоми се моҳ аз рӯзи қабули дархост дар бораи додани иҷозатнома ба ташкилоти қарзии исломӣ дар хусуси ба талаботи Қонуни мазкур ҷавобгӯ будан ё набудани хуччатҳои пешниҳодшуда

хулосаи худро медиҳад. Аризаи ташкилоти қарзии анъанавӣ барои кушодани "равзанаи бонкии исломӣ" ва гирифтани иҷозатнома дар муддати як моҳ баррасӣ карда мешавад (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073).

2. Бо мақсади таҳияи хулоса Бонки миллии Тоҷикистон ҳуҷҷатҳои пешниҳодшударо санчида, метавонад аз ташкилоти қарзии исломӣ, мақомоти дигари давлатӣ ва мақомоти дахлдори назоратии хориҷӣ маълумоти иловагии заруриро талаб намояд.

3. Дар сурати мусбат будани хулоса Бонки миллии Тоҷикистон дар муддати як моҳ аз санаи пешниҳоди дархост барои гирифтани иҷозатнома ба ташкилоти қарзии исломӣ иҷозатнома медиҳад. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад шартҳои додани иҷозатномаро муайян ва баъдан тағйир диҳад ё бекор намояд. То муайян кардани шартҳои иҷозатнома Бонки миллии Тоҷикистон метавонад ба таври хаттӣ дар хусуси тасмими худ дар бораи ин гуна иқдом нисбат ба ташкилоти қарзии исломӣ хабар дода, ба ташкилоти қарзии исломӣ барои дар давоми чордаҳ рӯз пешниҳод кардани асосноккунӣ оид ба бекор кардан ё тағйир додани шартҳои иҷозатнома имконият диҳад.

4. Дар ҳолатҳои истисноӣ Бонки миллии Тоҷикистон метавонад мӯҳлати дар қисми 1 моддаи мазкур пешбинишударо то ду моҳи дигар тамдид намояд, ба шарте ки ташкилоти қарзии исломии аризадихандаро дар ин хусус бо зикри сабаби чунин таъхир хабардор намояд (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073).

5. Дар сурати манфӣ будани хулоса Бонки миллии Тоҷикистон ба ташкилоти қарзии исломӣ ва ташкилоти қарзии анъанавии аризадиханда дар хусуси радкунии додани иҷозатнома бо зикри сабабҳои он ба таври хаттӣ ҷавоб медиҳад. Дар ҳамаи ҳолатҳо дархосткунанда барои баргардонидани хирочи баррасии ариза ҳуқуқ надорад (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073).

6. Бонки миллии Тоҷикистон вазифадор аст ҳангоми баррасии дархост барои гирифтани иҷозатнома истифодаи номи ташкилоти қарзии исломиро манъ намояд, агар чунин ном то ин вақт дар Феҳристи сабти ташкилотҳои қарзӣ мавҷуд бошад.

7. Бонки миллии Тоҷикистон бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии худ талаботеро, ки ҳангоми баррасии аризаҳо барои гирифт истифода мебарад, муайян ва нашр менамояд (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073).

8. Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи додани иҷозатнома ба ташкилотҳои қарзии исломӣ бо дарназардошти асосҳои зерин қарор қабул менамояд:

1) қонунӣ, эътиборнок ва дақиқ будани маълумот ва ҳуҷҷатҳои, ки аризадиханда пешниҳод кардааст (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073);

2) қаноатбахш будани вазъи молиявӣ ва фаъолияти саҳмиядорони аризадиханда (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073);

3) ба талаботи шахсони аз назари касбӣ босалоҳият ҷавобгӯ будани моликон, шахсони дорои ҳиссаи иштироки афзалиятнок ва кормандони роҳбарикунанда;

4) ба шарту талаботи иҷозатномавӣ мутобиқ будани сохтор ва ҳайати кормандон, захираҳои ҷориву молиявӣ ва ташаккули сармояи ташкилоти қарзии исломии аризадиханда барои иҷрои ӯҳдадорихои барои иҷозатномадиҳӣ зарур (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073);

5) мақбул будани амалиёти дар оиннома нишондодашуда;

6) воқеӣ будани нақшаи фаъолият;

7) тасмими ташкилоти қарзии исломӣ дар хусуси фаъолият дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бо суроғаи доимӣ;

8) амалӣ шудани дараҷаи мақбули мушоҳида ва назорат аз ҷониби мақомоти назорати хориҷӣ дар асоси маҷмӯӣ.

9. Баъд аз қабули қарор дар бораи додани иҷозатнома ташкилоти қарзии исломии аризадиханда дар муддати як моҳ аз таърихи қабули қарори мазкур маблағи боқимондаи сармояи оинномавиरो ворид намуда, хироч барои додани иҷозатномаро ба буҷети давлатӣ пардохт мекунад. Баъди аз ҷониби ташкилоти қарзии исломӣ иҷро шудани шартҳои мазкур Бонки миллии Тоҷикистон дар муддати се рӯзи корӣ ба вай иҷозатнома медиҳад (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073).

10. Қарори Бонки миллии Тоҷикистон оид ба додани иҷозатнома дар нашрияи он интишор мегардад.

11. Ташкилоти қарзии исломӣ минбаъд дар хусуси ҳама гуна тағйирот, ки ба ҳуҷҷатҳои барои гирифтани иҷозатнома пешниҳодшуда дахл доранд, Бонки миллии Тоҷикистонро хабардор мекунад.

Моддаи 13. Филиал ва воҳидҳои дигари сохтори ташкилоти қарзии исломии ватанӣ

1. Ташкилоти қарзии исломии ватанӣ барои оғози фаъолияти филиалҳои худ бояд розигии хаттии Бонки миллии Тоҷикистонро гирад. Бо ин мақсад он ба Бонки миллии Тоҷикистон ҳуҷҷатҳо ва маълумоти зеринро пешниҳод менамояд:

- нусхаи қарори мақоми ваколатдори ташкилоти қарзии исломии ватанӣ дар бораи таъсиси филиал;

- нусхаи бо мӯҳр ва имзои роҳбари ташкилоти қарзии исломии ватанӣ тасдиқгардидаи низомномаи филиал бо зикри номгӯи амалиётҳои бонкии исломии ба филиал иҷозатдодашуда;

- маълумоти муфассал дар бораи кормандони роҳбарикунандаи филиал мутобиқи талаботи Қонуни мазкур.

2. Масъалаи додани розигӣ барои оғози фаъолияти филиали ташкилоти қарзии исломии ватанӣ аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон дар давоми як моҳ баррасӣ карда мешавад.

3. Анҷом додани фаъолияти ташкилоти қарзии исломии ватанӣ ба воситаи филиал дар ҳолатҳои зерин манъ карда мешавад:

- ба талаботи таҳассусӣ ҷавобгӯ набудани номзадҳо ба вазифаи кормандони роҳбарикунандаи филиал;

- мувофиқ набудани биноҳо ва таҷҳизоти филиал ба талаботи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон;

- аз ҷониби ташкилоти қарзии исломӣ риоя нагардидани талаботи Қонуни мазкур, санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон ва дигар меъёрҳои мақбул.

4. Ташкилоти қарзии исломии ватанӣ дар хусуси бастанӣ филиалҳои худ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бояд Бонки миллии Тоҷикистонро дар муддати 10 рӯз пас аз қабули қарор хабардор намояд.

5. Ташкилоти қарзии исломии ватанӣ ва филиалҳои он метавонанд бо тартиби муқаррарнамудаи Бонки миллии Тоҷикистон берун аз маҳалли воқеъгардидаи худ воҳидҳои дигари сохторӣ (марказҳои хизматрасонии бонкии исломӣ, нуқтаҳои интиқоли пул ва нуқтаи мубодилаи асъор) таъсис диҳанд.

6. Воҳидҳои сохтори мазкур метавонанд аз номи ташкилотҳои қарзии исломии ватанӣ амалиёти алоҳидаи бонкии исломиро, ки номгуӣ он бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар карда шудааст, иҷро намоянд.

Моддаи 14. Таъсиси филиали бонки исломии хориҷӣ

1. Бонки исломии хориҷӣ барои оғози фаъолияти филиалҳои худ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бояд розигии хаттии Бонки миллии Тоҷикистонро гирад.

2. Бонки исломии хориҷӣ аризаи худро барои гирифтани розигӣ дар шакли хаттӣ ба забони давлатӣ, бо замимаи ҳуҷҷатҳои зерин ба Бонки миллии Тоҷикистон пешниҳод менамояд (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073):

1) қарори бонки исломии хориҷӣ оид ба таъсиси филиал дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳуҷҷатҳои бақайдгирӣ бо нишон додани маҳалли ҷойгиршавии бонки исломии хориҷӣ ва филиале, ки кушодани он дар назар аст;

2) нусхаи бо мӯҳр ва имзои роҳбари бонки исломии хориҷӣ тасдиқгардидаи низомномаи филиал бо зикри номгуӣ амалиётҳои бонкии исломии ба филиал иҷозатдодашуда;

- 3) маълумотнома бо зикри насаб, ном ва номи падар, миллат, шахрвандӣ, ҷойи истикомати доимӣ, фаъолият ё касб, таҳсилот, маълумоти муфассал оид ба собиқаи кории ҳар як корманди роҳбарикунанда;
- 4) нусхаи ҳуҷҷат дар бораи дорои таҳсилоти олии иқтисодӣ будани кормандони роҳбарикунанда;
- 5) рӯйхати саҳмиядорон ва манфиатдорони ниҳоии саҳмияҳои бонки исломии хориҷӣ бо нишон додани маҳалли ҷойгиршавӣ, миқдори саҳмияҳо ва нусхаи ҳуҷҷатҳои бақайдгирии саҳмиядорон;
- 6) нусхаи ҳисоботи молиявии се соли охири бонки исломии хориҷӣ бо хулосаи аудиторӣ;
- 7) ҳуҷҷати тасдиқкунанда оид ба муфлис набудан, надоштани доғи судӣ ва маҳдудият дар фаъолияти касбии корманди роҳбарикунанда;
- 8) нақшаи фаъолият, ки мақсадҳои корӣ ва намудҳои фаъолият, тавсифи сохтори ташкилӣ ва низоми назорати дохилӣ, аз ҷумла тадбирҳои дахлдор барои муқовимат ба қонунигардонӣ (расмикунонӣ)-и даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда ва маблағгузориҳои терроризм ва маблағгузориҳои паҳнкунии силоҳи қатли ом, инчунин дурнамои суратҳисобҳои тавозунӣ, суратҳисобҳои даромаду хароҷот ва гардишҳои пулӣ барои 3 соли минбаъдаи фаъолиятро дар бар мегирад (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073);
- 9) ҳуҷҷати пардохти хирочи баррасии ариза (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073);
- 10) розигии хаттии мақоми назорати бонкии хориҷии давлате, ки дар он бонки исломии хориҷӣ таъсис ёфтааст, барои дар Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис додани филиал, инчунин розигии мақоми дахлдор ҷиҳати анҷомдиҳии назорати бонкии маҷмӯии фаъолияти бонки исломии хориҷӣ;
- 11) кафолати мақоми олии идоракунии бонки исломии хориҷӣ ҷиҳати ҷудо кардани маблағи зарурӣ барои иҷрои ӯҳдадориҳои филиал, ки аз амалиёти бонкии исломии дар иҷозатнома пешбинишуда бармеояд. Навъи асъор ва ҷойи нигоҳдориҳои маблағи ҷунин кафолат аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон муайян карда мешаванд.

3. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад дар ҳолатҳои зарурӣ маълумот ва ҳуҷҷатҳои дар қисми 2 моддаи мазкур пешбининашударо низ талаб намояд.

4. Ариза дар бораи додани розигӣ барои оғози фаъолияти филиали бонки исломии хориҷӣ аз тарафи Бонки миллии Тоҷикистон дар мӯҳлати ду моҳ аз санаи пешниҳоди он баррасӣ карда мешавад (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073).

Моддаи 15. Таъсис додани "равзанаи бонкии исломӣ" дар ташкилоти қарзии анъанавӣ

1. Ташкилоти қарзии анъанавӣ барои таъсис додани "равзанаи бонкии исломӣ" ва гирифтани иҷозатнома бояд ба Бонки миллии Тоҷикистон ҳуҷҷатҳои зеринро ба забони давлатӣ дар шакли хаттӣ ё тавассути низоми электронӣ пешниҳод намояд (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073);

1) ариза (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073);

2) нусхаи тасдиқшудаи оиннома бо тағйиру иловаҳои воридшуда, ки масъалаҳои анҷом додани фаъолияти бонкии исломиро муайян месозад, бо нишон додани ҳиссаи сармояи оинномавие, ки барои анҷом додани фаъолияти бонкии исломӣ равона шудааст;

3) ҳуҷҷати тасдиқкунандаи таъсиси "равзанаи бонкии исломӣ", ки барои анҷом додани фаъолияти бонкии исломӣ муқаррар шудааст;

4) маълумот дар бораи таъсиси Кумитаи хизматрасонии маблағгузориҳои исломӣ дар сохтори ташкилоти қарзӣ;

5) маълумот дар бораи шахсоне, ки ба ҳайати Кумитаи хизматрасонии маблағгузориҳои исломӣ ворид шудаанд бо зикри дорои донишу малака дар соҳаи ҳуқуқи исломӣ ва фаъолияти бонкии исломӣ будани онҳо;

6) ҳуҷҷати тасдиқкунандаи пардохти ҳаққи хирочи баррасии дархост (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073).

2. Ташкилоти қарзии анъанавӣ баъд аз гирифтани иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон ҳуқуқи амалӣ намудани фаъолияти бонкии исломиро тавассути "равзанаи бонкии исломӣ" пайдо мекунад.

3. Ташкилоти қарзии анъанавӣ барои оғози фаъолияти ҳар як "равзанаи бонкии исломӣ"-и худ розигии Бонки миллии Тоҷикистонро мегирад. Бо ин мақсад ба Бонки миллии Тоҷикистон ҳуҷҷатҳо ва маълумоти зеринро пешниҳод намояд:

1) нусхаи қарори мақомоти дахлдори ташкилоти қарзии анъанавӣ оид ба таъсиси "равзанаи бонкии исломӣ";

2) нусхаи бо мӯҳр ва имзои роҳбари ташкилоти қарзии анъанавӣ тасдиқгардидаи низомномаи "равзанаи бонкии исломӣ" бо зикри номгуӣ амалиётҳои бонкии исломии иҷозатдодашуда;

3) маълумотнома бо нишон додани насаб, ном ва номи падар шахрвандӣ, ҷойи истиқомати доимӣ, фаъолият ё касб, таҳсилот, маълумоти муфассал оид ба собиқаи кори ҳар як корманди роҳбарикунандаи "равзанаи бонкии исломӣ";

4) нусхаи ҳуҷҷат дар бораи доштани таҳсилоти олии иқтисодии кормандони роҳбарикунандаи "равзанаи бонкии исломӣ", ҳамчунин нусхаи ҳуҷҷат (сертификат, диплом) дар бораи доштани таҳсилот дар соҳаи фаъолияти бонкии исломӣ;

5) маълумот оид ба маҳалли ҷойгиршавии "равзанаи бонкии исломӣ" дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар он ҷо фаъолияти бонкии исломӣ амалӣ карда мешавад.

4. Бонки миллии Тоҷикистон барои оғози фаъолияти "равзанаи бонкии исломӣ"-и ташкилоти қарзии анъанавӣ дар ҳолатҳои зерин розигӣ намедихад:

- ба талаботи таҳассусӣ ҷавобгӯ набудани номзадҳо ба вазифаи кормандони роҳбарикунандаи "равзанаи бонкии исломӣ";

- мувофиқ набудани бино ва таҷҳизоти "равзанаи бонкии исломӣ" ба талаботи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон;

- аз ҷониби ташкилоти қарзии анъанавӣ риоя нагардидани талаботи қонунҳо, санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон ва меъёрҳои мақбул.

5. Ташкилоти қарзии анъанавӣ дар хусуси бастанӣ "равзанаи бонкии исломӣ" бояд Бонки миллии Тоҷикистонро дар муддати даҳ рӯз аз санаи қабули қарор дар ин бора хабардор намояд.

Моддаи 16. Таъсиси намояндагии ташкилоти қарзии исломии хориҷӣ

1. Ташкилоти қарзии исломии хориҷӣ барои кушодани намояндагӣ дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон бояд розигии Бонки миллии Тоҷикистонро гирад.

2. Ташкилоти қарзии исломии хориҷӣ барои гирифтани розигӣ бояд бо замимаи ҳуҷҷатҳои зерин ба забони давлатӣ ба Бонки миллии Тоҷикистон аризаи хаттӣ пешниҳод кунад (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073):

- қарори мақомоти дахлдори ташкилоти қарзии исломии хориҷӣ дар бораи кушодани намояндагӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- тасдиқи хаттии мақомоти назорати бонкии давлате, ки дар он ташкилоти қарзии исломии хориҷии дархосткунанда барои иҷрои амалиёти бонкии исломӣ иҷозатнома дорад.

3. Ариза дар бораи додани розигӣ барои кушодани намояндагии ташкилоти қарзии исломии хориҷӣ аз тарафи Бонки миллии Тоҷикистон дар мӯҳлати як моҳ баррасӣ карда мешавад (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073).

Моддаи 17. Хусусияти таъсиси филиал, намояндагӣ ва бонки фаръии ташкилоти қарзии исломӣ берун аз Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Ташкилоти қарзии исломии ватанӣ бе гирифтани розигии пешакии Бонки миллии Тоҷикистон наметавонад берун аз Ҷумҳурии Тоҷикистон филиал, намояндагӣ ё бонки фаръӣ таъсис диҳад.

2. Ташкилоти қарзии исломӣ барои гирифтани розигии пешакӣ ба Бонки миллии Тоҷикистон нусхаи қарори мақомоти дахлдори худро дар бораи таъсиси филиал, намояндагӣ, бонки фаръӣ берун аз Ҷумҳурии Тоҷикистон ва таъини роҳбарони онҳо пешниҳод менамояд.

3. Ташкилотҳои қарзии исломӣ доир ба ҳар гуна тағйирот вобаста ба маҳалли ҷойгиршавӣ ё қатъи фаъолияти филиал, намояндагӣ ё бонки фаръии худ Бонки миллии Тоҷикистонро дар муддати даҳ рӯз аз санаи қабули қарор хабардор менамоянд.

Моддаи 18. Феҳристи ташкилотҳои қарзии исломӣ ва "равзанаҳои бонкии исломӣ"

1. Бонки миллии Тоҷикистон Феҳристи ташкилотҳои қарзии исломӣ ва "равзанаҳои бонкии исломӣ" (минбаъд-Феҳрист)- ро пеш мебарад.

2. Дар Феҳрист маълумоти зерин дарҷ мегардад: ном, маҳалли ҷойгиршавӣ, рақами шаҳодатномаи бақайдгирии давлатии ташкилоти қарзии исломӣ ва ташкилоти қарзии анъанавӣ, санаи додан ва бекоршавии он, рақами иҷозатнома, санаи додан ва бозхонди он.

3. Дар Феҳрист, агар онро Бонки миллии Тоҷикистон зарур шуморад, маълумоти дигари иловагӣ низ дарҷ карда мешавад.

4. Номгӯи ташкилотҳои қарзии исломӣ ва "равзанаҳои бонкии исломӣ", ки ном, маҳалли ҷойгиршавӣ ва намуди иҷозатномаро дар бар мегирад, аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон ҳар сол дар моҳи январ дар воситаҳои ахбори омма нашр карда мешавад.

5. Ҳама гуна тағйироте, ки ба номгӯи ташкилотҳои қарзии исломӣ ва "равзанаҳои бонкии исломӣ" дар давоми сол ворид карда мешаванд, аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон мунтазам дар воситаҳои ахбори омма нашр мегарданд.

Моддаи 19. Пардохти хироч (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073)

Ташкилотҳои қарзии исломӣ мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи низоми иҷозатдиҳӣ" ба бучети давлатӣ хироч пардохт менамоянд (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073).

1) аз бонкҳои исломӣ:

- барои баррасии дархост оид ба гирифтани иҷозатнома - 50 нишондиҳанда барои ҳисобҳо;

- барои додани иҷозатнома - 100 нишондиҳанда барои ҳисобҳо;

2) аз ташкилотҳои ғайрибонкии исломӣ:

- барои баррасии дархост оид ба гирифтани иҷозатнома - 25 нишондиҳанда барои ҳисобҳо;

- барои додани иҷозатнома - 50 нишондиҳанда барои ҳисобҳо;

3) аз ташкилотҳои маблағгузори хурди исломӣ:

- барои баррасии дархост оид ба гирифтани иҷозатнома:

- аз ташкилотҳои амонатии қарзии хурди исломӣ - 7 нишондиҳанда барои ҳисобҳо;

- аз ташкилотҳои қарзии хурди исломӣ - 5 нишондиҳанда барои ҳисобҳо;

- аз фондҳои қарзии хурди исломӣ - 3 нишондиҳанда барои ҳисобҳо;
- барои додани иҷозатнома:
- аз ташкилотҳои амонатии қарзии хурди исломӣ - 40 нишондиҳанда барои ҳисобҳо;
- аз ташкилотҳои қарзии хурди исломӣ - 20 нишондиҳанда барои ҳисобҳо;
- аз фондҳои қарзии хурди исломӣ - 10 нишондиҳанда барои ҳисобҳо;
- 4) аз ташкилотҳои қарзии анъанавӣ:
- барои баррасии дархост оид ба гирифтани иҷозатнома - 25 нишондиҳанда барои ҳисобҳо;
- барои додани иҷозатнома - 50 нишондиҳанда барои ҳисобҳо.

Моддаи 20. Барҳамдиҳии ташкилоти қарзии исломӣ

Ташкилоти қарзии исломӣ тибқи муқаррароти Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи барҳамдиҳии ташкилотҳои қарзӣ" барҳам дода мешавад.

Моддаи 21. Бозхонди иҷозатнома

1. Иҷозатномаи мутобиқи Қонуни мазкур додашуда метавонад танҳо бо қарори Бонки миллии Тоҷикистон дар асоси як ё якчанд сабабҳои зерин бозхонд шавад, агар:

- 1) ташкилоти қарзии исломӣ дар давоми 12 моҳ аз рӯзи эътибор пайдо кардани иҷозатнома ба фаъолияти бонкии исломӣ машғул нашуда бошад ё зиёда аз 6 моҳ фаъолиятро қатъ карда бошад;
- 2) амалиёти аз ҷониби ташкилоти қарзии исломӣ иҷрошаванда хавфнок ва ё беасос бошад;
- 3) ташкилоти қарзии исломӣ талаботи қонунҳо, санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон ё ҳама гуна шарту талаботи иҷозатномаро вайрон кунад, ки ин ба устувории молиявии вай таъсири назаррас расонад;
- 4) ташкилоти қарзии исломӣ, бонки исломии хориҷӣ ё ҷамъияти холдингии ташкилоти қарзии исломӣ, ки бонкҳо ва ташкилоти қарзии ғайрибонкии исломӣ ҷамъияти фаръии онҳо мебошанд, дар содир намудани ҷиноят, аз ҷумла барои қонунигардонӣ (расмикунонӣ)-и даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда ва маблағгузориҳои терроризм ва маблағгузориҳои паҳнкунии силоҳи қатли ом иштирок намуда бошанд ё аз иҷозатнома маҳрум шуда бошанд (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073);
- 5) иҷозатномаи ташкилоти қарзии исломии хориҷӣ ё ҷамъияти холдингии ташкилоти қарзии исломӣ, ки ташкилоти қарзии исломӣ ҷамъияти фаръии он мебошад дар кишваре, ки таъсис ёфтааст, бозхонд шудааст;
- 6) дар гузаронидани назорати бонкӣ бо сабаби пурра ё қисман ба кишвари дигар кӯчонида шудани ташкилоти қарзии исломӣ монеаҳо пайдо шаванд;
- 7) бо сабаби аъзои гурӯҳи ҷамъиятҳо будани ташкилоти қарзии исломӣ ё бо сабаби он ки ташкилоти қарзии исломӣ ҷамъияти фаръии бонки исломии

хориҷӣ ё ҷамъияти холдингии ташкилоти қарзии исломӣ буда, дар кишвари таъсисёфтааш ба таври қобили қабул назорат карда намешавад, ба гузаронидани назорати бонкӣ монеаҳо пайдо мекунад;

8) мақоми хориҷии назоратии ташкилоти қарзии исломии хориҷӣ ё ҷамъияти холдингии ташкилоти қарзии исломӣ, ки ташкилотҳои қарзии исломӣ ва ташкилоти қарзии исломии ғайрибонкии ҷамъияти фаръии онҳо мебошанд, барои ташкилоти қарзии исломии хориҷӣ ё ҷамъияти холдингии ташкилоти қарзии исломӣ мудирӣ муваққатӣ ё барҳамдиҳандаро таъин карда бошад.

2. Бонки миллии Тоҷикистон вазифадор аст дар ҳолатҳои зерин иҷозатномаи ташкилоти қарзии исломиро бозхонд намояд:

- агар муайян гардад, ки иҷозатнома дар асоси ҳуҷҷатҳои қалбакӣ ё маълумоти бардурӯғ гирифта шуда бошад;

- дар дигар ҳолатҳои, ки Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи барҳамдиҳии ташкилотҳои қарзӣ" пешбинӣ намудааст.

3. Қарори Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи бозхонди иҷозатнома мутобиқи моддаи мазкур дар шакли хаттӣ бароварда шуда, асосҳоеро дар бар мегирад, ки аз рӯи онҳо қарор қабул шудааст.

4. Қарор аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон феврал дар рӯзи қабули он ба ташкилоти қарзии исломӣ дода мешавад. Қарор дар рӯзи ба ташкилоти қарзии исломӣ супурдани он эътибор пайдо мекунад, агар дар қарор мӯҳлати дигари эътибор пайдо кардан муқаррар нагардида бошад, ки он аз 30 рӯз зиёд буда наметавонад.

5. Талаби иҷрои ин қарор нисбат ба ташкилоти қарзии исломии хориҷӣ аз ҷониби филиал ё намоёндагии он, ки қарор ба вай ирсол шудааст, иҷро карда мешавад.

6. Бозхонди иҷозатнома ба ғайр аз асосҳои, ки дар Қонуни мазкур зикр гардидаанд, манъ аст.

7. Қарор дар бораи бозхонди иҷозатнома аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон дар давоми як ҳафта аз рӯзи қабули он дар воситаҳои ахбори омма нашр карда мешавад.

БОБИ 3. САРМОЯ

Моддаи 22. Сармояи ташкилотҳои қарзии исломӣ

1. Сармояи оинномавии ташкилотҳои қарзии исломӣ бо пули миллии ташкил карда мешавад.

2. Ҳадди ақали сармояи оинномавӣ барои ташкилоти қарзии исломии навтаъсис аз ҷониби Раёсати Бонки миллии Тоҷикистон бо пули миллии муқаррар мегардад.

3. Қарори Раёсати Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи тағйир додани ҳадди ақали сармояи оинномавии ташкилоти қарзии исломӣ пас аз 90 рӯзи интишори расмӣ он мавриди амал қарор дода мешавад.

4. Барои ташкилотҳои қарзии исломии навтаъсис - бонкҳо ё ташкилотҳои қарзии ғайрибонкии исломӣ талаботи ҳадди ақали сармояи оинномавӣ, ки дар рӯзи ба Бонки миллии Тоҷикистон ворид шудани ариза дар бораи гирифтани иҷозатнома амал менамояд, татбиқ мегардад (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073).

5. Сармояи ташкилоти қарзии ғайрибонкии исломӣ ва ташкилоти маблағгузори хурди исломӣ, ки барои гирифтани мақоми бонки исломӣ ба Бонки миллии Тоҷикистон мурочиат намудаанд, бояд аз андозаи ҳадди ақали сармояи оинномавие, ки барои бонки исломии навтаъсис дар рӯзи ба Бонки миллии Тоҷикистон ворид шудани ариза дар бораи гирифтани иҷозатнома амал менамояд, кам набошад (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073).

6. Тартиби ҳисоби сармояи танзимшаванда ва қисмҳои таркибии онро Бонки миллии Тоҷикистон бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии худ мутобиқи стандартҳои эътирофшудаи байналмилалӣ назорати хизматрасониҳои молиявии исломӣ муқаррар менамояд.

7. Ташкилоти қарзии исломӣ (ба истиснои ташкилоти қарзии исломии давлатӣ) наметавонад сармояи худро аз ҳисоби воситаҳои буҷети давлатӣ, фондҳои ғайридавлатии буҷетӣ, грантҳои ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон додасуда, воситаҳои ҷалбшуда ва қарзӣ ташкил ва пурра намояд.

8. Ташкилоти қарзии исломӣ наметавонад даромади софи худро ҳамчун суди (дивиденди) саҳмия байни саҳмиядорони (иштирокчиён) худ тақсим намояд:
- агар ин гуна амал боиси риоя нашудани меъёри кифоятии сармоя гардад;
- то пӯшонидани ҳамаи хароҷоти марбут ба таъсисёбии худ.

Моддаи 23. Меъёри дороиҳои софи дохилӣ барои филиалҳои бонкҳои исломии хориҷӣ

Бонки миллии Тоҷикистон барои филиалҳои бонкҳои исломии хориҷии дар Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолияткунанда меъёри барзиёдии дороиҳо нисбат ба ўҳдадориҳоишонро дар назди резидентҳо муқаррар менамояд.

БОБИ 4. ИДОРАКУНИИ ТАШКИЛОТҲОИ ҚАРЗИИ ИСЛОМӢ

Моддаи 24. Мақомоти идоракунии ташкилоти қарзии исломӣ

1. Тартиби таъсис ва фаъолияти мақомоти идоракунии ташкилоти қарзии исломӣ бо Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи ҷамъиятҳои саҳомӣ", Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи ҷамъияти дорои масъулияти маҳдуд" ва дигар санадҳои қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон бо назардошти муқаррароти Қонуни мазкур муайян карда мешавад.

2. Идоракунии ташкилоти қарзии исломӣ аз ҷониби мақомоти зерин амалӣ мегардад:

- мақоми олии идоракунии ташкилоти қарзии исломӣ - Маҷлиси умумии саҳмиядорон (иштирокчиён), мақоми олии идоракунии фонди қарзии хурди исломӣ - Шӯрои парасторон;

- мақоми идоракунӣ - Шӯрои нозирон, ки аз ҷониби маҷлиси умумии саҳмиядорон (иштирокчиён) таъсис дода мешавад;

- Кумитаи хизматрасонии маблағгузориҳои исломӣ, ки аз ҷониби Шӯрои нозирон (Шӯрои парасторон) мутобиқи оиннома таъсис дода мешавад;

- мақоми иҷроия аз ҷониби Шӯрои нозирон таъсис дода мешавад.

3. Мақомоти идоракунии ташкилоти қарзии исломии давлатӣ ва ваколатҳои онҳоро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо назардошти Қонуни мазкур муайян менамояд.

4. Шӯрои нозирон дар машварат бо Кумитаи хизматрасонии маблағгузориҳои исломӣ самтҳои асосии фаъолияти ташкилоти қарзии исломиро муайян намуда, барои назорати татбиқи он масъул мебошад ва идоракунии онро назорат менамояд. Шӯрои нозирони ташкилоти қарзӣ дорои ваколатҳои зерин мебошад:

1) муайян намудани ҳадафҳои ташкилоти қарзии исломӣ ва дурнамои он;

2) муқаррар намудани стандартҳои идоракунии хавфҳо ва ҳадди ақали меъёрҳои мақбули дохилӣ;

3) муайян намудани хавфҳои асосие, ки ташкилоти қарзии исломӣ дучори онҳо мегардад ва муқаррар кардани ҳадди ҷоизи ин хавфҳо;

4) назорати тадбирҳои, ки мақомоти иҷроияи ташкилоти қарзии исломӣ барои ошкор, андозагирӣ, мониторинг ва назорати хавфҳо меандешанд;

5) ниғаҳдориҳои низоми мувофиқу босамари назорати дохилӣ, инчунин мониторинги самарабахши низоми назорати дохилии аз тарафи мақомоти иҷроияи ташкилоти қарзии исломӣ амалишаванда;

6) муқаррар намудани сиёсати дохилӣ ва сармоягузорӣ, низоми назорати дохилӣ ва меъёрҳои ахлоқ;

7) маъқул донистани ба вазифа таъин ва аз вазифа озод кардани аъзои Раёсат ва кормандони роҳбарикунандаи ташкилоти қарзии исломӣ (ба истиснои ташкилотҳои маблағгузориҳои хурд) бо пешниҳоди раис ё раиси Раёсати ташкилоти қарзии исломӣ, ба истиснои роҳбар ва сармуҳосиби филиали ташкилоти қарзии исломӣ;

8) тасдиқи сохтори ташкилӣ ва таъини роҳбари сохтори аудити дохилии (сараудитори) ташкилоти қарзии исломӣ;

9) муайян кардани шартҳо ва андозаи музди меҳнати раис, муовинони ӯ ва сараудитори ташкилоти қарзии исломӣ;

10) таъини аъзо, муайян кардани шартҳо ва андозаи музди меҳнати аъзои Кумитаи хизматрасонии маблағгузории исломӣ;

11) таъсис ва барҳамдиҳии филиалҳо ва намояндагихои ташкилоти қарзии исломӣ;

12) баррасии натиҷаҳои аудит ва санҷиши дохилию берунӣ.

5. Ҳайати Шӯрои нозирон наметавонад камтар аз панҷ нафар бошад. Аъзои Шӯрои нозирон ба мӯҳлати 4 сол дар Маҷлиси умумии саҳмиядорон интиҳоб мегарданд. Аъзои Шӯрои нозирон метавонанд дар давраҳои минбаъда аз нав интиҳоб шаванд.

6. Аъзои Шӯрои нозирон метавонанд аз ҳисоби саҳмиядорон (иштирокчиён), аз ҷумла муассисон ва мутахассисон - коршиносони даъватшуда, ки дорои таҳсилоти олий буда, шахсони аз нигоҳи касбӣ босалоҳият ва боэътимод мебошанд, интиҳоб гарданд. Шӯрои нозирон аз байни аъзои худ раиси Шӯроро интиҳоб менамояд.

7. Аъзои Шӯрои нозирон наметавонанд:

- корманди ягон ташкилоти қарзии молиявии ватании дигар бошанд (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073);

- аъзои оилаи узви Шӯрои нозирони ташкилоти қарзии молиявии ватанӣ бошанд (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073);

- аъзои Шӯрои нозирон ё дорандагони ҳиссаи иштироки афзалиятнок дар дигар ташкилоти қарзии молиявии ватанӣ бошанд (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073);

- корманд, аз ҷумла корманди роҳбарикунандаи ташкилоти қарзии исломӣ, ҷамъияти вобаста ва фаръии он бошанд, ба истиснои корманди ҷамъияти алоқаманди ташкилоти қарзии исломӣ (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073);

- хизматчии давлатӣ бошанд ба истиснои узви шӯрои нозирони ташкилоти қарзии исломие, ки давлат дар он саҳмдор аст (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073);

- синнашон аз сӣ кам бошад (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073).

8. На камтар аз чор як ҳиссаи аъзои Шӯрои нозирон бояд дар низоми бонкӣ ватанӣ ё хориҷӣ собиқаи кории зиёда аз сесола дошта бошад (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073).

9. Аъзои Шӯрои нозирон, ки дар ягон вазифа кор мекунанд ё соҳиби молу мулк мебошанд ва байни ўҳдадориҳо ё манфиатҳои онҳо мустақиман ё ғайримустақим бархӯрд ба миён меояд, дар ин бора онҳо дар маҷлиси Шӯрои нозирон изҳори ақида мекунанд. Дар ин ҳолат онҳо аз овоздиҳӣ ё иштирок дар қабули қарори Шӯрои нозирон то вучуд доштани бархӯрди манфиатҳо худдорӣ менамоянд.

10. Аъзои Шӯрои нозирони ташкилоти қарзии исломӣ, ба истиснои ташкилоти қарзии исломии давлатӣ, пас аз мувофиқа бо Бонки миллии Тоҷикистон аз ҷониби Маҷлиси умумии саҳмиядорони (иштирокчиёни) ташкилоти қарзии исломӣ интихоб карда мешаванд. Тартиби мувофиқа намудани аъзои Шӯрои нозирони ташкилоти қарзии исломӣ бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073).

Моддаи 25. Шӯрои машваратии хизматрасонии бонкии исломӣ

1. Шӯрои машваратии хизматрасонии бонкии исломӣ оид ба танзими фаъолияти ташкилотҳои қарзие, ки мувофиқи принципҳои маблағгузории исломӣ амал мекунанд, дар назди Бонки миллии Тоҷикистон таъсис дода мешавад.

2. Раиси Бонки миллии Тоҷикистон аъзои Шӯрои машваратии хизматрасонии бонкии исломиро аз қатори шахсоне, ки дорои таҳассуси дахлдор, дониш оид ба маблағгузории исломӣ ва таҷрибаи амалӣ дар бахши бонкӣ, қонунгузорӣ ва дигар соҳаҳои ба онҳо алоқаманд мебошанд, таъин менамояд.

3. Бонки миллии Тоҷикистон бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии худ тартиби фаъолияти Шӯрои машваратии хизматрасонии бонкии исломиро муқаррар менамояд.

Моддаи 26. Ваколати Шӯрои машваратии хизматрасонии бонкии исломӣ

Шӯрои машваратии хизматрасонии бонкии исломӣ дорои ваколатҳои зерин мебошад:

- 1) иштирок дар таҳияи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон вобаста ба принципҳои маблағгузории исломӣ;
- 2) додани маслиҳат ба Бонки миллии Тоҷикистон оид ба масъалаҳои гуногуни бонкии исломӣ, фаъолияти аҳдҳои ташкилотҳои қарзии исломӣ;
- 3) таҳлил ва тасдиқи хизматрасониҳои бонкии исломии мутобик ба принципҳои маблағгузории исломӣ, ки ташкилотҳои қарзии исломӣ ба муштариёни худ пешниҳод менамоянд;
- 4) додани маслиҳат ба шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ оид ба масъалаҳои маблағгузории исломӣ;
- 5) дигар ваколатҳои, ки Бонки миллии Тоҷикистон метавонад муайян намояд.

Моддаи 27. Кумитаи хизматрасонии маблағгузории исломӣ

1. Аъзои Кумитаи хизматрасонии маблағгузории исломӣ бояд аз шахсоне иборат бошанд, ки метавонанд ҳамчун коршиноси фаъолияти бонкии исломӣ ба ташкилотҳои қарзии исломӣ чихати ба ҳуқуқи бонкии исломӣ мутобикат кардани фаъолияти онҳо машварат диҳанд.

2. Ваколатҳои Кумитаи хизматрасонии маблағгузори исломӣ, тартиби таъсис ва талабот ба аъзои он бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар карда мешаванд.

3. Аъзои Кумитаи хизматрасонии маблағгузори исломӣ ўҳдадоранд:

1) ҳангоми баррасии масъалаҳои дар назди онҳо гузошташуда беғараз ва воқеъбин бошанд;

2) доир ба масъалаҳои баррасишаванда хулосаю тавсияҳои саҳеҳ, асоснок ва далелнок диҳанд;

3) дастури муқарраршударо риоя карда, доир ба масъалаҳои дар назди онҳо гузошташуда хулоса ва тавсияҳои саривақтӣ диҳанд;

4) низоми сирри бонкӣ ва тижоратиро нисбат ба маълумоте, ки ҳангоми иҷрои вазифа ба онҳо дастрас шудааст, риоя намоянд;

5) ҳангоми мавҷудияти ақидаҳои гуногун одобрӣ риоя карда, қарорҳои Кумитаи хизматрасонии маблағгузори исломӣ ва Шӯрои машваратии хизматрасонии бонкии исломиро вайрон накунанд;

6) расмиёт ва стандартҳои, ки Шӯрои машваратии хизматрасонии бонкии исломӣ маъқул доништа, Бонки миллии Тоҷикистон тасдиқ кардааст, риоя намоянд.

Моддаи 28. Мақоми иҷроияи ташкилоти қарзии исломӣ

1. Роҳбарии бевоситаи фаъолияти ҷорӣи ташкилоти қарзии исломӣ аз тарафи мақоми иҷроияи он - Раёсат (мақоми дастаҷамъии иҷроия) ё раиси ташкилоти қарзии исломӣ (мақоми инфиродии иҷроия) ва ё Раёсат ва раиси ташкилоти қарзии исломӣ амалӣ мегардад. Агар Раёсат ва раиси ташкилоти қарзии исломӣ дар як вақт ҳамчун мақомоти иҷроия таъсис дода шаванд, он гоҳ раиси ташкилоти қарзии исломӣ вазифаи раиси Раёсати онро иҷро менамояд.

2. Мақоми иҷроияи ташкилоти қарзии исломӣ барои иҷрои қарорҳои Шӯрои нозирон ва идоракунии амалиёти ҳаррӯзаи ташкилоти қарзии исломӣ масъул мебошад. Ҳайати Раёсати ташкилоти қарзии исломӣ набояд аз се нафар кам бошад.

3. Раис ва аъзои Раёсати ташкилоти қарзии исломӣ наметавонанд ҳамчун узви Шӯрои нозирон ва Кумитаи хизматрасонии маблағгузори исломӣ интихоб шаванд.

4. Раёсати ташкилоти қарзии исломӣ дорои ваколатҳои зерин мебошад:

- татбиқи самтҳои асосии фаъолияти ташкилоти қарзии исломӣ;

- таъмини риояи меъёрҳои идоракунии корпоративӣ ва талаботи идоракунии хавфҳои ташкилоти қарзии исломӣ;

- таъмини сатҳи зарурии низоми идоракунии ташкилоти қарзии исломӣ, ки масъулият, ваколат ва муносибатҳои ҳамдигарии дохилӣ, шахсони мансабдор ва кормандони дигари ташкилоти қарзии исломиро муқаррар менамояд;

- ташкили низоми назорати дохилии ташкилоти қарзии исломӣ, мониторинги мутобиқат ва самаранокии он.

5. Раиси ташкилоти қарзии исломӣ дорои ваколатҳои зерин мебошад:

- 1) аз номи ташкилоти қарзии исломӣ бе ваколатнома баромад карда, онро дар муносибат бо мақомоти давлатӣ ва ғайридавлатӣ намояндагӣ мекунад ва шартномаҳо менамояд;
- 2) кормандони ташкилоти қарзии исломиро ба кор қабул ва аз кор озод менамояд;
- 3) дар маҷлисиҳои Раёсати ташкилоти қарзии исломӣ раисӣ менамояд;
- 4) ба қарорҳо ва протоколҳои маҷлисиҳои Раёсати ташкилоти қарзии исломӣ имзо мегузорад;
- 5) вазифаҳоро дар байни муовинон тақсим менамояд;
- 6) фармону амрҳо медиҳад, ки иҷрои онҳо барои кормандони ташкилоти қарзии исломӣ ҳатмӣ мебошад;
- 7) шартҳо ва андозаи музди меҳнати кормандони ташкилоти қарзии исломиро, ба истиснои раис, муовинони раис ва сараудитори ташкилоти қарзии исломӣ, муайян менамояд;
- 8) барои фаъолияти ташкилоти қарзии исломӣ пурра масъул мебошад;
- 9) масъалаҳои дигари фаъолияти ташкилоти қарзии исломиро, ки ба салоҳияти Раёсат, Шӯрои нозирон, Кумитаи хизматрасонии маблағгузори исломӣ ва Маҷлиси умумии саҳмиядорони (иштирокчиёни) ташкилоти қарзии исломӣ тааллуқ надоранд, баррасӣ менамояд.

6. Ҳангоми аз ҷониби як шахс таъсис додани ташкилоти қарзии исломӣ (ба истиснои ташкилотҳои маблағгузори исломии хурд) ҳамин шахс наметавонад раис ё раиси Раёсати ташкилоти қарзии исломӣ бошад.

Моддаи 29. Тартиби ба вазифа таъин ва аз вазифа озод кардани кормандони роҳбарикунанда

1. Кормандони роҳбарикунандаи ташкилоти қарзии исломӣ (ба истиснои ташкилотҳои маблағгузори исломии хурд) бо розигии Бонки миллии Тоҷикистон баъди дар он аз санчиши таҳассусӣ гузаштанашон ба вазифа таъин карда мешаванд. Тартиби гузаронидани санчиши таҳассусии номзадҳо ба вазифаи кормандони роҳбарикунандаи ташкилоти қарзии исломӣ (ба истиснои ташкилотҳои маблағгузори исломии хурд) бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

2. Аъзои Раёсати ташкилоти қарзии исломиро (ба истиснои ташкилотҳои маблағгузори исломии хурд) Шӯрои нозирон интихоб намуда, раиси ташкилоти қарзии исломӣ ва раиси Раёсати онро ба вазифа таъин ва аз вазифа озод менамояд.

3. Муовини раиси ташкилоти қарзии исломӣ ва сармуҳосибро раиси ташкилоти қарзии исломӣ (ба истиснои ташкилотҳои маблағгузори исломии хурд) бо ҷонибдории Шӯрои нозирон ба вазифа таъин ва аз вазифа озод менамояд.

4. Роҳбар ва сармуҳосиби филиали ташкилоти қарзии исломӣ ва "равзанаи бонкии исломӣ" аз ҷониби раис ё раиси Раёсати ташкилоти қарзии исломӣ ба вазифа таъин ва аз вазифа озод карда мешаванд.

5. Кормандони роҳбарикунандаи ташкилоти қарзии исломӣ ва "равзанаи бонкии исломӣ" бояд ба талаботи зерин ҷавобгӯ бошанд:

1) дорои таҳсилоти олии иқтисодӣ, ҳамчунин дорои таҳсилот дар соҳаи фаъолияти бонкии исломӣ ва собиқаи кории на камтар аз панҷсола аз рӯи ихтисос дар низоми бонкӣ ватанӣ ва ё хориҷӣ, ки на камтар аз се соли онро собиқа дар вазифаҳои роҳбар ё муовини роҳбари воҳидҳои сохтории иқтисодӣ ташкил диҳад - барои аъзои раёсат, раис, муовинони ӯ ва сармуҳосиб (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073);

2) дорои таҳсилоти олии иқтисодӣ, ҳамчунин дорои таҳсилот дар соҳаи фаъолияти бонкии исломӣ ва собиқаи кории на камтар аз се сола аз рӯи ихтисос дар сохторҳои иқтисодии низоми бонкӣ ватанӣ ва ё хориҷӣ ё таҳсилоти дигари олӣ ва собиқаи кории на камтар аз даҳсола дар низоми бонкӣ - барои роҳбар ва сармуҳосиби филиал, инчунин роҳбар ва сармуҳосиби "равзанаи бонкии исломӣ" (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073);

3) шахси аз нигоҳи касбӣ босалоҳият ва боэътимод бошанд;

4) оид ба Қонуни мазкур ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи фаъолияти бонкии исломӣ дониши кофӣ дошта бошанд;

5) корманди ташкилоти қарзии анъанавӣ ва ташкилоти қарзии исломии дигар набошанд;

6) дар ҳамин ташкилоти қарзии исломӣ пурра ва дар як вазифа кор кунанд;

7) дар Ҷумҳурии Тоҷикистон зиндагӣ намоянд.

6. Ташкилоти қарзии исломӣ ўҳдадор аст, ки Бонки миллии Тоҷикистонро дар бораи аз вазифа озод кардани кормандони роҳбарикунанда на дертар аз се рӯз аз санаи қабули қарори дахлдор хабардор намояд.

7. Корманди роҳбарикунанда, ки бинобар татбиқи чораҳои фаврии ислоҳӣ ва таъсиррасонӣ нисбат ба ташкилоти қарзии исломӣ аз вазифа озод шудааст, ҳуқуқи ишғоли минбаъдаи вазифаи корманди роҳбарикунандаи ташкилоти қарзии исломиро надорад.

8. Роҳбар, муовини роҳбари мақоми иҷроия ё сармуҳосиби ташкилоти қарзии исломӣ, ки дар давраи фаъолияти онҳо иҷозатномаи ташкилоти қарзии исломӣ бинобар татбиқи чораҳои фаврии ислоҳӣ ва таъсиррасонӣ нисбат ба

он бозхонд шудааст, наметавонанд минбаъд вазифаҳои корманди роҳбарикунандаи ташкилоти қарзии исломиро ишғол намоянд.

Моддаи 30. Кумитаи аудит ва сараудитори дохилии ташкилоти қарзии исломӣ

1. Ташкилоти қарзии исломӣ Кумитаи аудит таъсис медиҳад.
2. Аъзои Кумита ва раиси он аз ҷониби Шӯрои нозирон ба мӯҳлати 4 сол интихоб карда мешаванд.
3. Раиси Шӯрои нозирон, Раиси ташкилоти қарзии исломӣ ё аъзои Раёсати ташкилоти қарзии исломӣ аъзои Кумитаи аудит буда наметавонанд.
4. Кумитаи аудит дар назди Шӯрои нозирони ташкилоти қарзии исломӣ амал карда, дорой ваколатҳои зерин мебошад:
 - 1) баррасӣ ва тавсияи қабули нақшаи солони аудит, қоидаҳои ҳисобдорӣю назорати онҳо ва идоракунии хавфҳо дар ташкилоти қарзии исломӣ;
 - 2) додани тавсия барои таъини аудитори берунии ташкилоти қарзии исломӣ;
 - 3) баррасии ҳисоботи аудитори берунӣ оид ба ҳисоботи молиявии ташкилоти қарзии исломӣ ва ба Шӯрои нозирон додани маълумот оид ба камбудихоӣ ошкоршуда то даме, ки аз ҷониби он ҳисоботи молиявӣ маъқул дониста шавад;
 - 4) талаб кардани ҳисобот аз сараудитори дохилии ташкилоти қарзии исломӣ;
 - 5) мониторинги мутобиқати фаъолияти ташкилоти қарзии исломӣ ба талаботи қонунҳову санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва пешниҳоди маълумот ба Шӯрои нозирон;
 - 6) баррасии ҳисоботи ташкилоти қарзии исломӣ, ки ба Бонки миллии Тоҷикистон пешниҳод мешавад;
 - 7) гузориш оид ба масъалаҳое, ки аз ҷониби Шӯрои нозирон ё Кумитаи хизматрасонии маблағгузориҳои исломӣ дар назди Кумитаи аудит гузошта шудаанд;
 - 8) баррасии амалиёт ва аҳдҳои ташкилоти қарзии исломӣ дар заминаи нақшаҳое, ки Кумитаи аудит қабул кардааст, дар асоси дархости:
 - Шӯрои нозирон;
 - Кумитаи хизматрасонии маблағгузориҳои исломӣ;
 - саҳмиядорони (иштирокчиёни) ташкилоти қарзии исломӣ, ки беш аз 10 фоизи саҳмияҳои овоздиҳандаро соҳибанд ё тибқи муқаррароти оинномаи ташкилоти қарзии исломӣ;
 - 9) пешниҳоди ҳисобот дар Маҷлиси умумии саҳмиядорон (иштирокчиён) оид ба фаъолияти худ ҳар сол на камтар аз як маротиба.
5. Қарорҳои Кумитаи аудит бо аксарияти овозҳои аъзои иштирокдошта қабул карда мешаванд. Ҳангоми баробар будани шумораи овозҳо, овози раиси Кумитаи аудит ҳалкунанда мебошад.

6. Дар ташкилоти қарзии исломӣ сохтори аудити дохилӣ амал менамояд, ки ба он сараудитори дохилӣ роҳбарӣ менамояд.

7. Сараудитори дохилии ташкилоти қарзии исломи бояд ба талаботи қисми 5 моддаи 29 Қонуни мазкур ҷавобгӯӣ бошад.

8. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад мутахассиси соҳаи бонкии исломиро интихоб намуда, ба ӯ барои дар ташкилоти қарзии исломӣ гузаронидани аудит ё санҷиши риояи принципҳои маблағгузории исломӣ супориш диҳад. Ташкилоти қарзии исломӣ ӯҳдадор аст барои фаъолияти мутахассиси таъиннамудаи Бонки миллии Тоҷикистон шароити мусоид фароҳам орад.

9. Шахси таъиншуда дорои ваколатҳои аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон муқарраргардида буда, ба Бонки миллии Тоҷикистон оид ба натиҷаҳои аудит ё санҷиши мутобиқи қисми 8 моддаи мазкур гузаронидашуда ҳисобот пешниҳод менамояд.

10. Ҳаққи хизмат ва хароҷоти шахси таъиншуда вобаста ба аудит ё санҷиш оид ба риояи принципҳои маблағгузории исломӣ мутобиқи моддаи мазкур аз ҷониби ташкилоти қарзии исломӣ пардохт карда мешавад.

11. Мутобиқи қисми 8 Моддаи мазкур шахси таъиншуда барои риоя накардани ӯҳдадории махфияти байни чунин шахс ва ташкилоти қарзии исломӣ дар робита ба масъалаҳои, ки дар бораи онҳо аз рӯи натиҷаҳои аудит ё санҷиши риояи принципҳои маблағгузории исломӣ мутобиқи моддаи мазкур аз ҷониби он шахс ба Бонки миллии Тоҷикистон ҳисобот дода мешавад, ҷавобгар намебошад.

Моддаи 31. Ифшо кардани манфиатҳои шахсӣ

1. Кормандони роҳбарикунандаи ташкилоти қарзии исломӣ ва аъзои Кумитаи хизматрасонии маблағгузории исломӣ ҳангоми ба вазифа интихоб ё таъин шудан ва минбаъд ҳар сол бояд ба таври хаттӣ ба Шӯрои нозирон оид манфиатҳои шахсии молиявии бевосита ё бавоситаи худ, аъзои оила ва шахсони дигаре, ки бо онҳо хоҷагии умумӣ доранд, маълумот диҳанд.

2. Ҳангоми аз ҷониби Шӯрои нозирони ташкилоти қарзии исломӣ ё мақоми дигари ваколатдори он баррасӣ гардидани масъалаи манфиатҳои шахсии молиявии кормандони роҳбарикунанда ва аъзои Кумитаи хизматрасонии маблағгузории исломӣ, онҳо ҳуқуқ доранд дар баррасии масъалаи мазкур иштирок намоянд.

Моддаи 32. Тартиби хариди ҳиссаи иштироки афзалиятнок

1. Хариди ҳиссаи иштироки афзалиятнок дар ташкилоти қарзии исломӣ бо розигии Бонки миллии Тоҷикистон сурат мегирад.

2. Шахсе, ки бевосита ё бавосита, тавассути дигар шахсон ё якҷоя бо онҳо амал карда, мехоҳад ҳиссаи иштироки афзалиятнокро дар ташкилоти қарзии

исломӣ харидорӣ намояд, ба Бонки миллии Тоҷикистон дархости хаттӣ пешниҳод мекунад.

3. Дархост дар бораи хариди ҳиссаи иштироки афзалиятнок инҳоро дар бар мегирад:

1) насаб, ном ва номи падар, шаҳрвандӣ, ҷойи истиқомати доимӣ, фаъолияти корӣ ё касбии шахси талабгори моликшавӣ ба ҳиссаи иштироки афзалиятнок, аз ҷумла манфиатдори ниҳоии ин гуна ҳиссаи иштироки афзалиятнок;

2) маълумотнома барои молики ҳиссаи иштироки афзалиятнок, аз ҷумла манфиатдори ниҳоии ин гуна ҳиссаи иштироки афзалиятнок бо зикри насаб, ном ва номи падар, шаҳрвандӣ, ҷойи истиқомати доимӣ, фаъолият ё касби молики ҳиссаи иштироки афзалиятнок, аз ҷумла манфиатдори ниҳоии ҳиссаи иштироки афзалиятнок, ки вазъи молиявии онҳоро тасдиқ мекунад;

3) агар шахси талабгори моликшавӣ ба ҳиссаи иштироки афзалиятнок, аз ҷумла манфиатдори ниҳоии ин гуна ҳиссаи иштироки афзалиятнок шахси ҳуқуқӣ бошад, нусхаи ҳисоботи тавозунӣ ва ҳисоботи фоида ва зиёни солонаи соли охир, ки аз аудит гузаштааст;

4) номгӯй ва маҳалли ҷойгиршавии намуди фаъолият, ки дар он шахси талабгори моликшавӣ ба ҳиссаи иштироки афзалиятнок, аз ҷумла манфиатдори ниҳоии ин гуна ҳиссаи иштироки афзалиятнок соҳиби ҳисса мебошад, бо нишон додани андозаи ҳисса;

5) шартҳои хариди ҳиссаи иштироки афзалиятнок;

6) манбаи қонунии маблағҳои пулие, ки барои харидорӣ истифода мешаванд;

7) нақша ё пешниҳод оид ба тағйироти кулӣ дар фаъолият, сохтори корпоративӣ ё идоракунии ташкилоти қарзии исломӣ;

8) ҳулосаи пешакии хаттии ташкилоти қарзии исломӣ;

9) дигар маълумоте, ки Бонки миллии Тоҷикистон метавонад талаб намояд.

4. Бонки миллии Тоҷикистон оқибатҳои таъсири ивазшавии моликро ба устувории ташкилоти қарзии исломӣ ва ба талаботи муқарраршуда мувофиқ будани талабгори моликшавӣ ба ҳиссаи иштироки афзалиятнок, аз ҷумла манфиатдори ниҳоии ин гуна ҳиссаи иштироки афзалиятнокро муайян намуда, дар давоми 60 рӯз аз рӯзи гирифтани дархост ба дархосткунандагон ба таври хаттӣ дар бораи розигӣ бо дархост ё раддия ҷавоб медиҳад. Ҳангоми радкунӣ асоси он бояд нишон дода шавад.

5. Агар Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи қарори худ дар мӯҳлати зикршуда хабар надиҳад, пас ин маънои додани розигӣ барои хариду фурӯши ҳиссаи иштироки афзалиятнокро дорад. Бонки миллии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад ҳангоми баъдан ошкор кардани ғайриқаноатбахш будани вазъи молиявӣ ва обрӯю эътибори моликон бекор кардани ин аҳдро талаб намояд.

6. Бонки миллии Тоҷикистон дархостро маъқул намешуморад, агар:

1) вазъи молиявӣ, манбаи маблағҳо, бозътимодии ҳар як шахси харидори бевосита ё бавоситаи ҳиссаи иштироки афзалиятнок, аз ҷумла манфиатдори ниҳоии ин гуна ҳиссаи иштироки афзалиятнок аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон ғайриқаноатбахш доништа шавад;

2) муайян карда шавад, ки чунин харидорӣ:

- рақобатро ба таври назаррас маҳдуд менамояд;

- устувории молиявии ташкилоти қарзии исломиро зери хатар мегузорад;

- манфиатҳои амонатгузорону пасандоздорон ва қарзدهҳони ташкилоти қарзии исломиро зери хатар мегузорад.

7. Шахсе, ки бевосита ё бавосита, тавассути дигар шахсон ё якҷоя бо онҳо амал карда, меҳаҳад ҳиссаи иштироки афзалиятнокро дар ташкилоти қарзии исломӣ то 20 фоиз, 33 фоиз, 50 фоиз ё 75 фоизи сармоя ё мутаносибан ба ҳамин ҳиссаи саҳмияҳои овоздиҳандаи ташкилоти қарзии исломӣ ё аз он зиёд намояд, бояд на камтар аз 30 рӯз пештар Бонки миллии Тоҷикистонро ба таври хаттӣ огоҳ намояд.

8. Ташкилоти қарзии исломие, ки аз пешниҳоди хариди ҳиссаи иштироки афзалиятнок ё пешниҳоди зиёд кардани ҳиссаи мавҷудаи он хабардор мешавад, дар ин хусус фавран ба Бонки миллии Тоҷикистон огоҳиномаи хаттӣ равон менамояд.

9. Ташкилоти қарзии исломӣ дар ҳолати хабардор шудан дар бораи он, ки моликони вай, аз ҷумла моликони ҳиссаи иштироки афзалиятнок минбаъд шахсони аз нигоҳи касбӣ босалоҳият ва бозътимод нестанд, дар ин хусус фавран Бонки миллии Тоҷикистонро дар шакли хаттӣ огоҳ менамояд.

Моддаи 33. Азнавташкилдихии ташкилоти қарзии исломӣ

1. Азнавташкилдихии ташкилотҳои қарзии исломӣ бо розигии пешакии Бонки миллии Тоҷикистон сурат мегирад.

2. Ташкилоти қарзии исломӣ қабл аз азнавташкилдихӣ дар мӯҳлати на камтар аз 30 рӯз пеш дар ин бора ба Бонки миллии Тоҷикистон дархости пешакӣ фиристода, маълумоти заруриро манзур менамояд.

3. Бонки миллии Тоҷикистон ба захираҳои молиявӣ, идоракунӣ ва дурнамои фаъолияти ташкилотҳои қарзии исломии амалкунанда ва навтаъсис баҳо дода, то ба шарту талаботи иҷозатномадихӣ ҷавобгӯ гардидани ташкилотҳои қарзии исломии навтаъсис ба дархости онҳо розигӣ намедихад. Бонки миллии Тоҷикистон ба амали дар қисми 1 моддаи мазкур пешбинишуда дар ҳолати риоя нашудани талаботи қонунгузорию зиддиинҳисорӣ розигӣ намедихад.

БОБИ 5. ТАНЗИМИ ФАЪОЛИЯТИ ТАШКИЛОТҲОИ ҚАРЗИИ ИСЛОМӢ

Моддаи 34. Қоидаҳои умумии фаъолияти ташкилотҳои қарзии исломӣ

1. Ташкилотҳои қарзии исломӣ фаъолияти худро мутобиқи талаботи Қонуни мазкур, санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва иҷозатномаҳои Бонки миллии Тоҷикистон устуворона ва оқилона амалӣ менамоянд.

2. Ташкилотҳои қарзии исломӣ қорҳои зеринро иҷро менамоянд:

1) кифоятии сармоя ва пардохтпазириро нигоҳ мекунанд;

2) ҳангоми пастшавии арзиши дороиҳо фонди чуброни талафоти имконпазирро тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон ташкил менамоянд;

3) ҳисобдорӣ мувофиқ ва дигар баҳисобгириро ба роҳ мемонанд;

4) барои иҷрои саривақтии ўҳдадорӣҳо ва чуброни зиён захираи кофӣ ташкил мекунанд;

5) назорати мукамал ва самаранокро аз рӯи хавфҳо таъмин менамоянд;

6) барои чуброн дар ҳолатҳои зерин чораҳои зарурӣ меандешанд:

- беқурбшавии дороиҳо;

- пардохти ўҳдадорӣҳо;

- чуброни талафот;

- муқаррароти чуброни талафоти маблағгузориҳои исломӣ мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон;

7) бо мақсади кам кардани хавфҳо тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон низоми худии идоракунии хавфҳо ва назорати дохилиро ташкил менамоянд;

8) назорати кофиву самараноки хавфҳоро таъмин менамоянд;

9) дороиҳоро вобаста ба хавфи талафот гурӯҳбандӣ менамоянд.

3. Ташкилотҳои қарзии исломӣ набояд сохторҳои гуруҳиеро, ки ба амалӣ кардани назорати босамар монеъ мегарданд, ташкил намоёнд. Бонки миллии Тоҷикистон қоидаҳоро барои ҷамъиятҳои вобастаи ташкилотҳои қарзии исломӣ, аз ҷумла вобаста ба талабот ба аҳдҳои байни ташкилоти қарзии исломӣ ва ҷамъиятҳои вобастаи он, ки ҳангоми омода кардани ҳисоботи молиявии маҷмӯӣ ба ҳисоб гирифта намешаванд, муқаррар менамояд.

4. Бонки миллии Тоҷикистон талаботеро, ки мутобиқи меъёрҳои боби мазкур барои ташкилотҳои қарзии исломии ватанӣ муқаррар шудаанд, ба филиалҳои банқҳои исломии хориҷӣ низ татбиқ менамояд.

5. Дар сурати ба раиси ташкилоти қарзии исломӣ маълум гардидани ҳолатҳои зерин, ӯ бояд дар ин хусус фавран дар шакли хаттӣ ба Бонки миллии Тоҷикистон хабар диҳад:

- меъёри кифоятии сармояи ташкилоти қарзии исломӣ аз андозаи муқаррарнамудаи Бонки миллии Тоҷикистон кам гардидааст;

- ташкилоти қарзии исломӣ аз иҷрои ўҳдадорӣҳояш набаромада, мехоҳад пардохти онҳоро боздорад.

Моддаи 35. Меъёрҳои мақбул

1. Бонки миллии Тоҷикистон барои ташкилотҳои қарзии исломӣ меъёрҳои мақбули зеринро муқаррар менамояд:

- 1) ҳадди ақали сармояи оинномавӣ барои ташкилотҳои қарзии исломии навтаъсис;
- 2) андозаи ниҳоии қисми ғайрипулии сармояи оинномавӣ;
- 3) андозаи ниҳоии хавф барои як қарзгир ё гурӯҳи қарзгирони ба ҳам алоқаманд;
- 4) меъёри кифоятии сармоя;
- 5) меъёри пардохтпазирии чорӣ;
- 6) меъёри хавфҳои асёрӣ, даромаднокӣ ва хавфҳои дигар;
- 7) меъёри истифодаи маблағҳои худии ташкилотҳои қарзии исломӣ барои харидани саҳмияҳои (ҳиссаҳои) шахсони ҳуқуқии дигар;
- 8) андозаи ниҳоии қарзи исломӣ, воситаҳои маблағгузории исломӣ, кафолатҳо ва замонатҳои, ки ташкилотҳои қарзии исломӣ ба саҳмиядорони (иштирокчиёни) худ додаанд.

2. Бонки миллии Тоҷикистон тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии худ, амалияи пешқадам ва стандартҳои байналмилалӣ, ки Шӯрои машваратии хизматрасонии бонкии исломӣ тавсия намудааст, меъёрҳои мақбул ва тартиби ҳисоби онҳоро барои ташкилотҳои қарзии исломӣ муқаррар намуда, ҳангоми амалӣ намудани назорат онҳоро истифода менамояд.

3. Бонки миллии Тоҷикистон талаботи мутобиқи меъёрҳои боби мазкур муайяншударо, ки нисбат ба ташкилотҳои қарзии исломӣ ва бонкҳои фаръии онҳо дар заминаи назорати маҷмӯӣ татбиқ мегарданд, муқаррар менамояд.

4. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад меъёрҳои мақбули дигареро, ки дар таҷрибаи байналмилалии танзими ҷаъолияти бонкии исломӣ истифода мешаванд, муқаррар намояд.

5. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад нисбат ба меъёри изофапулӣ, мӯҳлати пардохт ва дигар шартҳои қарздиҳии исломӣ, ки дар механизми маблағгузории исломӣ истифода мешаванд, инчунин ҷалби маблағҳо (аз ҷумла, амонату пасандоз ва саҳмияҳо) ё ўҳдадорҳои ғайритавозунӣ низ талабот муқаррар намояд.

6. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад меъёрҳои тафриқашудаи меъёрҳои мақбули идоракунии хавфҳо ва тартиби ҳисобкунии онҳоро аз рӯи намудҳои ташкилотҳои қарзии исломӣ муқаррар намояд.

7. Қарори Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи тағйир додани меъёрҳо ва тартиби ҳисобкунии онҳо пас аз се моҳ баъди қабули он эътибор пайдо менамояд.

8. Ташкилоти қарзии исломӣ сиёсати дохилии худро бо риояи ҳадди ақал ва ниҳоии хавфҳо, қоидаҳои идоракунии хавфҳо, сиёсати сармоягузорӣ ва қарздиҳӣ, инчунин дигар меъёрҳои мақбули танзими сармоя, дороиҳо, суратҳисобҳои ғайритавозунӣ ва захираҳо пеш мебарад.

9. Ташкилоти қарзии исломӣ сиёсати дохилии идоракунии меъёрҳои мақбулро дар самтҳои зерин таҳия ва амалӣ менамояд:

1) дороиҳои пардохтпазир нисбат ба дороиҳои умумӣ ё ўҳдадориҳо ё тағйирёбии онҳо (аз ҷумла, кафолатҳо ва гавари гирифташуда), ба шарте ки ташкилоти қарзии исломӣ ҳуқуқи дар Бонки миллии Тоҷикистон нигоҳдории қисме аз дороиҳои пардохтпазири худро дошта бошад;

2) маблағи ниҳоии тамоми қарзҳо ва сармоягузориҳо ё қисме аз онҳо;

3) тасниф ва баҳогузори, ташкикили захира ва фонди талафоти имконпазири дороиҳо дар заминаи чунин тасниф ва баҳодиҳӣ, инчунин муқаррар кардани мўҳлате, ки дар доираи он даромад аз воситаҳои маблағгузори исломии ғайрифавол наметавонад ҳамчун даромад ҳисобида шавад, ба истиснои даромад бо пули нақд;

4) шартҳои қабули амонат, пасандози исломӣ ва додани қарзи исломӣ ё маблағгузори исломӣ;

5) мамнўбиятҳо, маҳдудиятҳо ё шартҳои дигари вобаста ба:

- навъи қарзҳои исломӣ, сармоягузорӣ ва ўҳдадориҳо, мутобиқати дороиҳо ва ўҳдадориҳо аз рӯи мўҳлат ва дигар шартҳои онҳо;

- мавқеи кушода:

- бо асъори хориҷӣ, металлҳо ва сангҳои қиматбаҳо;

- саҳмияҳо ва дигар коғазҳои қиматноки интиқолшаванда;

- қарордодҳои форвардӣ, созишномаи своп, фючерс, опсион ва дигар ҳосилаҳои ба асъор, саҳмияҳо, вомбаргҳо, металлҳо ва сангҳои қиматбаҳо ё қурбу меъёрҳои маблағгузорӣ дахлдошта, ки хавфи онҳо суғурта нашуда, аз меъёрҳои муқарраршуда зиёд мебошад.

Моддаи 36. Хавфи қарзҳои калон

1. Ташкилоти қарзии исломӣ дар ҳолатҳои зерин ба шахси воқеӣ ё ҳуқуқӣ қарзи исломӣ намедихад, агар:

- маблағи умумии бақияи қарзҳои асосии ташкилоти қарзии исломӣ ба ин шахс аз 20 фоизи сармояи танзимшавандаи ташкилоти қарзии исломӣ зиёд бошад;

- маблағи умумии бақияи қарзҳои асосии калони ташкилоти қарзии исломӣ аз андозаи секаратаи маблағи сармояи танзимшавандаи ташкилоти қарзии исломӣ зиёд бошад.

2. Муқаррароти қисми 1 моддаи мазкур дар ҳолатҳои зерин татбиқ намегардад, агар:

- аҳдҳо бо Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ё таҳти кафолати он баста шуда бошанд;

- аҳдҳо байни ташкилотҳои қарзии исломӣ, ки мӯҳлати пардохташон як сол ё камтар аз он аст.

3. Бо мақсади татбиқи моддаи мазкур шахси зикршуда шахсест, ки ба шахси дигар бевосита ё бавосита вобаста аст, ки:

- устувории молиявии яке аз онҳо метавонад ба устувории молиявии шахс ё шахсони дигар таъсир расонад;

- омилҳои вучуд доранд, ки метавонанд ба устувории молиявии якчанд нафар ё ҳамаи онҳо таъсир расонанд;

- устувории молиявии шахси дигар (вобаста ба муносибатҳои онҳо) воқеан барои баргардонидани қарзи исломӣ ба ташкилоти қарзии исломӣ метавонад таъсир расонад.

Моддаи 37. Қарзи исломӣ ба шахсони вобаста

1. Ташкилоти қарзии исломӣ дар ҳолатҳои зерин ба шахсони вобаста қарзи исломӣ намедихад, агар:

1) қарзи исломӣ ва шартҳои он аз ҷониби Шӯрои нозирон ё нисбат ба филиали бонки исломии хориҷӣ - аз ҷониби роҳбари филиал маъқул дониста нашавад;

2) ҳиссаи даромади ташкилоти қарзии исломӣ аз меъёри даромади ҷории бозор барои чунин қарзи исломӣ паст бошад;

3) қарзи исломии ба корманди роҳбарикунандаи ташкилоти қарзии исломӣ додашуда (аз ҷумла, қарзе, ки аз ҷониби як ё якчанд бонкҳои фаръии ташкилоти қарзии исломӣ дода шудааст) аз 30 фоизи даромади солонаи ин шахс зиёд бошад;

4) мӯҳлати қарзи исломӣ, барасмиятдорории он ва сифати гарави қарзи исломӣ аз қарзи исломии мавҷуда моҳиятан фарқ кунад;

5) маблағи умумии ҳамаи қарзҳои исломии ба шахси вобаста додашуда аз 10 фоизи сармояи танзимшавандаи ташкилоти қарзии исломӣ зиёд бошад.

2. Шӯрои нозирон нисбат ба филиали бонки исломии хориҷӣ ё роҳбари филиал метавонад додани қарзи исломӣ ва шартҳои онро дар ҳолати қонён будан ба шартҳои зерин тасдиқ кунад:

1) қарзи исломӣ ба стандартҳои пардохтпазирӣ, ки аз дигар муштариёни дархосткунанда талаб карда мешаванд, ҷавобгӯй аст;

2) шартҳои қарзи исломӣ ба ташкилоти қарзии исломӣ нисбат ба шarti он қарзҳои, ки ба дигарон дода мешаванд, мувофиқтаранд;

3) пешниҳоди қарзи исломӣ ҳаматарафа ба манфиати ташкилоти қарзии исломӣ мебошад;

4) дар ҳолате, ки қарзи исломӣ бо гирифтани на камтар аз се ду ҳиссаи овозҳои тамоми аъзои Шӯрои назирони ташкилоти қарзии исломии дар маҷлиси Шӯро иштироқдошта тасдиқ шуда, дар протоколи маҷлис зикр гардад.

3. Ташкилоти қарзии исломӣ дар бораи қарзи исломии ба шахси вобаста додасуда бо мақсади мониторинги он ҷавран ба Кумитаи аудити худ ҳисобот медиҳад. Ҳисобот маълумоти зеринро дар бар мегирад:

- насаб, ном ва номи падари шахси вобаста;
- маблағи қарзи исломии ба шахси вобаста додасуда.

4. Агар ташкилоти қарзии исломӣ қарзи исломиро ба шахси вобаста бо риоя накардани шартҳои қисми 1 моддаи мазкур диҳад, он гоҳ чунин қарзи исломӣ бояд ҷавран бекор карда шавад ва маблағҳои дар доираи он пардохтшуда ба ташкилоти қарзии исломӣ баргардониданида шаванд. Аъзои Шӯрои назирон ё роҳбари филиали бонки хориҷии исломӣ вобаста ба вазъи ҳолати мавҷуда барои пардохти қарзи асосӣ, дигар хароҷот ва оид ба қарзе, ки бо огоҳӣ ва розигии онҳо бо риоя накардани талаботи қисми 1 моддаи мазкур дода шудааст, масъулияти шахсӣ ва муштарак ба зимма доранд.

Моддаи 38. Хавфи асъори хориҷӣ

Бонки миллии Тоҷикистон бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии худ меъёрҳои ҳадди ниҳии мавқеи қушодаи асъорӣ ва тартиби ҳисоби онҳоро барои ташкилоти қарзии исломие, ки ҳуқуқи гузаронидани амалиёти бонкии исломӣ бо асъори хориҷиро дорад, муқаррар менамояд.

Моддаи 39. Маҳдудияти сармоягузорӣ

1. Ташкилоти қарзии исломӣ бе розигии хаттии Бонки миллии Тоҷикистон наметавонад сармоягузорию бо роҳи хариди саҳмияҳо, вомбаргҳои ба саҳмия алоқаманд ва коғазҳои қиматнокӣ дигар ба андозаи зиёда аз 10 фоизи сармояи танзимшавандаш анҷом диҳад. Дар ҳолатҳое, ки чунин сармоягузорӣ зиёда аз 10 фоизи сармояи танзимшавандаро ташкил медиҳад, ташкилоти қарзии исломӣ ӯҳдадор аст ҳангоми зарар надидан дар муддати кӯтоҳ (на дертар аз як моҳ) ва дар ҳар сурат дар мӯҳлати на дертар аз ду соли баъди харидани чунин коғазҳои қиматнок онҳоро фурӯшад.

2. Мӯҳлати мазкур бо дарҳости ташкилоти қарзии исломӣ аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон метавонад боз то як соли дигар тамдид карда шавад.

3. Ташкилоти қарзии исломӣ бе гирифтани розигии пешакии хаттии Бонки миллии Тоҷикистон, ба истиснои саҳмияҳо, ки ташкилоти қарзии исломӣ дар натиҷаи анҷом додани амалиёти бонкии исломӣ соҳиби онҳо шудааст, ба саҳмияҳои дигар ташкилоти қарзӣ ё ташкилоти қарзии исломӣ молик шуда наметавонад. Дар ин ҳолат, агар Бонки миллии Тоҷикистон ба ташкилоти қарзии исломӣ барои нигоҳдории саҳмияҳои мазкур розигӣ надихад,

ташкилоти қарзии исломӣ саҳмияҳоро ҳангоми зарар надидан дар муддати кӯтоҳ (на дертар аз як моҳ) ва дар ҳар сурат дар мӯҳлати на дертар аз ду соли баъди ба даст оварданашон мефурӯшад.

4. Ташкилоти қарзии исломӣ ҳуқуқ надорад соҳиби молу мулк гардад, ба истиснои молу мулки манқул ва ё ғайриманқуле, ки:

- барои таъмини фаъолияти худ ва ниёзҳои иҷтимоии кормандон, аз ҷумла барои таъмини манзил зарур аст;

- барои пеш бурдани фаъолияти бонкии исломӣ зарур буда, ба шартҳои аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон муайянгардида вобаста аст.

5. Ташкилоти қарзии исломӣ ўҳдадор аст молу мулкero, ки дар рафти гузаронидани амалиёти бонкии исломӣ ба моликияташ гузаштааст, ҳангоми зарар надидан дар муддати кӯтоҳ (на зиёда аз се моҳ) ва дар мӯҳлати на дертар аз ду соли баъди ба даст оварданаш фурӯшад.

6. Ташкилоти қарзии исломӣ қисми зиёдагии молу мулкашро ба ичора дода метавонад, ба шарте ки ин амал ба фаъолияти ташкилоти қарзии исломӣ ҳалал нарасонад.

7. Ба ташкилоти қарзии исломӣ харидани саҳмияҳои ҷамъияти хориҷӣ (ғайрирезидент) бе розигии хаттии Бонки миллии Тоҷикистон манъ аст, ба ғайр аз ҳолатҳое, ки ташкилоти қарзии исломӣ онҳоро дар натиҷаи анҷом додани амалиёти бонкии исломӣ соҳиб шуда бошад.

Моддаи 40. Речаи кории ташкилоти қарзии исломӣ

1. Ташкилоти қарзии исломӣ бояд ба муштариён дар давоми соатҳои кории аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон тасдиқгардида хизмат расонад.

2. Дар ҳолатҳои зарурӣ, бо мақсади таъмини суботи низоми бонкӣ ва ҳифзи манфиатҳои муштариён, Бонки миллии Тоҷикистон метавонад ба ташкилоти қарзии исломӣ дар хусуси боздоштани кор ва қатъи амалиёт супориш диҳад. Дар ин ҳолат, ташкилоти қарзии исломӣ танҳо бо иҷозати Бонки миллии Тоҷикистон аз нав ба кор шурӯъ карда метавонад.

Моддаи 41. Аҳд ва амалиёти шубҳанок

1. Ташкилоти қарзии исломӣ бо мақсади ба таври ихтиёрӣ ё ғайриихтиёрӣ ба фаъолияти ҷиноятӣ ҷалб нагардиданаш бояд ҳамеша чораҳо андешад. Ташкилоти қарзии исломӣ ўҳдадор аст, дар бораи иҷрои ҳама гуна аҳд ва амалиёти шубҳанокӣ муштариёни худ (кӯшиши анҷом додани аҳд ва амалиёти шубҳанок) фавран ба мақоми ваколатдори муқовимат ба қонунигардонӣ (расмиқунонӣ)-и даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда ва маблағгузориҳои терроризм ва маблағгузориҳои паҳнкунии силоҳи қатли ом бо тартиби муқарраршуда хабар диҳад (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073) .

2. Аз чониби ташкилоти қарзии исломӣ ифшо намудани маълумоти дар қисми 1 моддаи мазкур пешбинишуда вайронкунии талаботи сирри бонкӣ ҳисоб нашуда, он барои ин амал ҷавобгар намебошад.

Моддаи 42. Маҳдудияти амалиёт бо саҳмияҳо

1. Ташкилоти қарзии исломӣ наметавонад таҳти ғарави саҳмияҳои худ ягон ҳел қарз, пешпардохт, кафолатнома ё қоғази қиматнок диҳад ё дигар ўҳдадорихоро ба зимма гирад.

2. Ташкилоти қарзии исломӣ метавонад саҳмияҳои худро мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон харидорӣ намояд.

Моддаи 43. Суратҳисобҳои ғайрифавол

1. Суратҳисобҳои бонкӣ, ки соҳибаш дар давоми 10 соли охир ба он тавачҷӯх зоҳир накардааст, ба истиснои суратҳисобҳои пасандози шахсони воқеӣ, суратҳисоби ғайрифавол доништа шуда, маблағи он бо риояи қоидаҳои дар моддаи мазкур пешбинишуда нигоҳ дошта мешавад.

2. Ташкилоти қарзии исломӣ дар рӯзи аввали қорӣ соли ояндаи тақвими ба нишонии охири маълумбудаи соҳиби суратҳисоби ғайрифавол тавассути почта огоҳинома ирсол намуда, ҳамзамон дар на камтар аз ду рӯзномаи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи ӯ эълон нашр мекунад. Агар соҳиби суратҳисоби ғайрифавол дар давоми як моҳи баъди ирсали огоҳинома ва наشري эълон аз худ дарак надихад, ташкилоти қарзии исломӣ суратҳисоби ғайрифаволро баста, маблағи онро барои нигоҳдории минбаъда ба суратҳисоби махсуси дар Бонки миллии Тоҷикистон кушодашуда интиқол медиҳад.

3. Бонки миллии Тоҷикистон маблағҳои суратҳисоби махсусро ба қоғазҳои қиматноки давлатӣ ва дар ҳолати набудани онҳо ба дигар қоғазҳои қиматнок сармоягузори менамояд. Дар давоми 20 соли дигар ҳар шахс, бо далели тасдиқунандаи соҳибият ба ин маблағҳо, метавонад барои гирифтани онҳо ба Бонки миллии Тоҷикистон муроҷиат намояд. Баъди ба охир расидани давраи мазкур Бонки миллии Тоҷикистон маблағи дархостнашудаи чунин суратҳисобро ба Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои ба амонат нигоҳ доштан дар Ҳазинадории марказӣ мегузаронад.

Моддаи 44. Нигоҳдории ҳуҷҷат ва сабтҳо

1. Ташкилоти қарзии исломӣ ҳуҷҷатҳои зеринро аз рӯи ҳар як аҳд ба мӯҳлати на камтар аз панҷ сол нигоҳ медорад:

- маълумоти шахсӣ оид ба муштарӣ;

- дархост ва ҳамаи ҳуҷҷатҳои шартномавии вобаста ба аҳдҳо (аз ҷумла, созишномаҳои қарзӣ ва кафолатҳои таъминшуда) ва қарорҳои ташкилоти қарзии исломӣ дар бораи тасдиқи аҳдҳо;

- сабти аҳдҳо бо шарикон (аз ҷумла кредитор, дебитор ва кафилон) ва ҳуҷҷатҳои дигари гувоҳидиҳанда, ки барои маъқул донистани ин аҳдҳо асос шудаанд;

- кушодани суратҳисоби бонкии онҳо;

- дигар ҳуҷҷатҳои, ки Бонки миллии Тоҷикистон бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии худ муқаррар кардааст.

2. Сабтҳо дар шакли хаттӣ анҷом дода мешаванд. Ташкилоти қарзии исломӣ метавонад сабт, китоби ҳисобдорӣ, ҳисобот, ҳуҷҷат, муросилот (мактубҳо), интиқоли телеграфӣ, огоҳинома ва дигар ҳуҷҷатҳои ба фаъолияти молиявии худ дахлдоштаро дар шакли мухтасар (микрофилм, махзани электронии маълумот ва дигар иттилоот) ба мӯҳлати муқарраркардаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷои нусхаи асл тавре нигоҳ дорад, ки низоми мувофиқ ва қоидаҳои пурра барқарорсозии маълумот дар ҳамон ҷой вучуд дошта бошад. Ин гуна нусхаҳои мухтасар баробари нусхаи асл эътибордоранд.

3. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад оид ба низоми нигоҳдориҳои ҳуҷҷатҳои санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ қабул намояд.

Моддаи 45. Низоми пардохт

1. Ташкилоти қарзии исломӣ метавонад бо мувофиқаи Бонки миллии Тоҷикистон низоми муштаракӣ клирингро барои интиқоли маблағ, дигар воситаҳои пардохт ва ҳисоббаробаркуниҳо таъсис диҳад.

2. Бонки миллии Тоҷикистон бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии худ қоидаву усулҳои идоракунии низоми мазкур, аз ҷумла, намудҳои ҳисоббаробаркуниро муқаррар менамояд.

3. Ташкилотҳои қарзии исломӣ дар сурати набудани низоми муштаракӣ клиринг ҳисоббаробаркунии байнибонкиро бо мувофиқаи тарафҳо ё мутобиқи таҷрибаи байналмилалӣ анҷом медиҳанд.

БОБИ 6. ҲИСОБДОРӢ ВА ҲИСОБОТИ МОЛИЯВӢ

Моддаи 46. Соли молиявӣ

Соли молиявии ташкилотҳои қарзии исломӣ 1 январ оғоз ёфта, 31 декабри ҳамон сол ба охир мерасад. Барои филиали бонки хориҷии исломӣ соли молиявӣ метавонад дигар бошад.

Моддаи 47. Пешниҳоди ҳисобот

1. Бо мақсади танзим ва назорати фаъолияти ташкилотҳои қарзии исломӣ Бонки миллии Тоҷикистон бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии худ қоидаҳои ҳисобдорӣ, феҳрист, шаклҳо, тартиби таҳия ва мӯҳлати пешниҳоди ҳисоботи молиявиро муқаррар менамояд.

2. Ташкилотҳои қарзии исломӣ (ба истиснои ташкилотҳои қарзии исломии хурд ва фондҳои қарзии исломии хурд) ўҳдадоранд ба Бонки миллии

Тоҷикистон дар баробари ҳисоботи молиявӣ инчунин маълумоти зеринро пешниҳод намоянд:

- оид ба дороиҳо ва ӯҳдадориҳо;
- оид ба риояи меъёрҳои мақбул;
- оид ба суратҳисобҳо ва нишондиҳандаҳои молиявӣ;
- ҳисоботи оморӣ дар шакли алоҳида ва дар шакли маҷмӯӣ;
- дигар иттилооти зарурӣ, ки онро Бонки миллии Тоҷикистон талаб менамояд.

3. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад ҳангоми зарурат аз ҳар як бонки фаръӣ ё ҷамъияти вобастаи ташкилоти қарзии исломӣ барои амалӣ намудани назорати маҷмӯӣ ҳисобот талаб намояд.

Моддаи 48. Асосҳои ҳисобдорӣ ва таҳияи ҳисоботи молиявӣ

1. Ташкилоти қарзии исломӣ бояд қоидаҳои низоми ҳисобдорӣ, аз ҷумла баҳисобгирии ҳаррӯзаи хароҷоту даромадро риоя намояд.

2. Ташкилоти қарзии исломӣ ҳисоботи молиявии худро, ки аз тавозун, ҳисобот дар бораи ғоидаву зиён, ҳисобот дар бораи гардиши маблағҳои пулӣ ва ҳисобот дар бораи тағйирот дар сармоя иборат мебошад, мутобиқи стандартҳои байналмилалӣ ҳисоботи молиявӣ ва талаботи дигари аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон муайяншуда омода менамояд.

3. Ҳисоботи молиявӣ вазъи воқеии молиявии ташкилоти қарзии исломӣ ва филиалҳои онро инъикос намуда, маълумот дар бораи низоми идоракунии дохилии ташкилоти қарзии исломӣ, аз ҷумла ҳисоботи Шӯрои нозирони ташкилоти қарзии исломиро низ дар бар мегирад.

Моддаи 49. Ҳисоботи молиявии солона

1. Ташкилоти қарзии исломӣ ҳисоботи молиявии солона ва дар сурати доштани як ё якчанд ташкилоти қарзии фаръӣ исломӣ - ҳисоботи молиявии маҷмӯии солонро омода менамояд.

2. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад дигар ҷамъиятҳои вобастаи ташкилоти қарзии исломӣ, аз ҷумла ҷамъияти назораткунандаи он ва ҷамъияти дигари аз тарафи ҷамъияти назораткунандаи ташкилоти қарзии исломӣ назоратшавандаро муайян кунад, ки ташкилоти қарзӣ бояд оид ба онҳо ҳисоботи молиявии маҷмӯии солона пешниҳод намояд.

3. Филиалҳои бонки хориҷии исломӣ маълумот оид ба суратҳисобҳо ва ҳисоботи молиявии худро доир ба амалиёти солона омода намуда, бевосита ба Бонки миллии Тоҷикистон пешниҳод менамоянд.

4. Нусхаи ҳисоботи молиявии солона, аз ҷумла ҳисоботи маҷмӯии солонаи ташкилоти қарзии исломӣ, ки аз аудит гузаштааст, на дертар аз чор моҳи баъди анҷоми соли молиявӣ ба Бонки миллии Тоҷикистон пешниҳод карда мешавад.

5. Бонки исломии хориchie, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон як ё якчанд филиал дорад, нусхаи ҳисоботи молиявии маҷмӯии солонаи худро, ки аз аудит гузаштааст, дар мӯҳлати на дертар аз шаш моҳи баъди анҷоми соли молиявии он ба Бонки миллии Тоҷикистон пешниҳод менамояд.

Моддаи 50. Нашри ҳисоботи молиявии солона

1. Ташкилоти қарзии исломӣ ҳисоботи молиявии солонаи худ, аз ҷумла ҳисоботи молиявии маҷмӯии солоноро, ки аз аудит гузаштааст, дар мӯҳлати на дертар аз як моҳ баъди гирифтани хулосаи аудиторӣ дар на камтар аз ду рӯзномаи ҷумҳуриявӣ нашр менамояд.

2. Ташкилоти қарзии исломӣ дар дастгоҳи марказӣ ва филиалҳои худ нусхаи ҳисоботи молиявии солонаи худро, ки аз аудит гузаштааст ва рӯйхати аъзои Шӯрои нозирони худро дар ҷойи ба муштариён намоён барои шиносӣ мбгузорад.

БОБИ 7. АУДИТ

Моддаи 51. Аудит

1. Бонки миллии Тоҷикистон рӯйхати ташкилотҳои аудиториро, ки дорои иҷозатномаи дахлдор, таҳассус ва таҷрибаи кофӣи аудити ташкилоти қарзии исломӣ буда, метавонанд аудити ташкилоти қарзии исломиро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаронанд, таҳия ва нашр менамояд.

2. Ташкилоти қарзии исломӣ аз рӯйхате, ки мутобиқи қисми 1 моддаи мазкур нашр гардидааст, ташкилоти аудиториро интихоб ва таъин менамояд.

3. Муқаррароти Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи низоми иҷозатдиҳӣ" нисбат ба ташкилотҳои аудитории хориchie, ки ба рӯйхати Бонки миллии Тоҷикистон ворид гаштаанд, татбиқ намегардад (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073).

4. Муқаррароти Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи фаъолияти аудиторӣ" нисбат ба ташкилотҳои аудиторие, ки аудити ташкилоти қарзии исломиро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мегузаронанд, бо назардошти Қонуни мазкур татбиқ карда мешавад.

5. Ташкилоти аудиторӣ ё корманди он бояд молик, корманди роҳбарикунанда, аъзои Кумитаи хизматрасонии маблағгузории исломӣ, корманд ё намояндаи ташкилоти қарзии исломӣ набошад. Шахсе, ки дар ташкилоти қарзии исломӣ манфиат надорад, ба истиснои ҳолатҳои доштани амонат ва пасандози исломӣ дар ташкилоти қарзии исломӣ, метавонад аудитори он интихоб ва таъин гардад.

6. Агар ташкилоти аудиторӣ ҳангоми гузаронидани аудит соҳиби чунин манфиат дар ташкилоти қарзии исломӣ гардад, пас хизматрасонии аудитории ӯ қатъ карда шуда, ташкилоти қарзии исломӣ ташкилоти аудитории дигарро интихоб ва таъин менамояд.

7. Ташкилоти аудиторӣ ба ташкилоти қарзии исломӣ хизматрасониҳоеро, ки бо вазифаҳои назорати дохилии ташкилоти қарзии исломӣ алоқаманданд, пешниҳод намекунад, ба истиснои хизматрасониҳои таълимие, ки дорои хусусияти доимӣ нестанд.

8. Ташкилоти қарзии исломӣ наметавонад пайдарпай як ташкилоти аудиториро ба мӯҳлати зиёда аз се сол аудитор таъин намояд.

9. Мутобиқи стандартҳои байналмилалӣ аудит ташкилоти аудиторӣ аудити ташкилоти қарзии исломиро дар асоси назорати маҷмӯӣ анҷом медиҳад ва:

1) изҳор мекунад, ки ташкилоти аудиторӣ ё ягон корманди он дар ташкилоти қарзии исломӣ ягон манфиат надорад ва талаботи қисми 5 моддаи мазкурро риоя менамояд;

2) дар риоя ва нигоҳдории қоидаҳои ташкили низоми дурусти ҳисобдорӣ ба ташкилоти қарзии исломӣ кумак мерасонад;

3) дар пешбурди низому қоидаҳои дурусти назорати молиявӣ ва идоракунӣ хавфҳо ба ташкилоти қарзии исломӣ кумак мерасонад;

4) бо дархости Қумитаи аудити ташкилоти қарзии исломӣ дар маҷлисҳои он иштирок менамояд;

5) дар давоми се моҳи баъд аз анҷоми соли молиявӣ дар бораи муқамалӣ, ҳолиси ва дурустии ҳисоботи молиявӣ хулосаи аудиторӣ ва назари аудиторӣ омода намуда, дар бораи вазъи молиявии ташкилоти қарзии исломӣ мутобиқи талаботи Қонуни мазкур ба Шӯрои нозирони ташкилоти қарзии исломӣ маълумоти муфассал пешниҳод менамояд;

6) ба Шӯрои нозирони ташкилоти қарзии исломӣ ва Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи низоми таснифи қарзҳо ва таъминнокии дороиҳои (аз ҷумла қарзҳои) шубҳанок тибқи талаботи Бонки миллии Тоҷикистон бо нишон додани камбудихо хулосаи ташкилоти аудиториро пешниҳод менамояд;

7) ба узви Шӯрои нозирон ва ба Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи амали корманди роҳбарикунанда, корманд ё намояндаи ташкилоти қарзии исломӣ, ки аз нигоҳи аудитор риоя накардани талаботи Қонуни мазкур ё дигар санади меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад, хабар медиҳад;

8) ба узви Шӯрои нозирони ташкилоти қарзии исломӣ ва ба Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи норасоӣ ё камбудии дар идоракунӣ ё амалиёти ташкилоти қарзии исломӣ ошкоршуда хабар медиҳад.

10. Ҳангоми таҳияи хулосаи аудиторӣ масоили зерин бояд ба назар гирифта шаванд:

- муфассал будани баёнот ва иттилооте, ки аз корманди роҳбарикунанда, корманд ё намояндаи ташкилоти қарзии исломӣ ҳангоми аудит талаб шудааст;

- ҷавобгӯӣ будани ташкилоти қарзии исломӣ ба талаботи низоми назорати дохилӣ ва низоми ҳисобдорӣ;
- усулро, ки ташкилоти қарзии исломӣ барои пешбурди китобҳои ҳисобдорӣ, ҳуҷҷатҳо, ҳисобот ва фарогирии амалиёти зарурӣ оид ба мониторинг ва аудити дохилию беруна истифода мебарад;
- қобилияти кордонӣ ва ба талабот мувофиқ будани роҳбарияти ташкилоти қарзии исломӣ;
- камбудии ҷойдошта, эродҳо ва тавсияҳо барои бартараф кардани онҳо, инчунин иҷрои тавсияҳо ва бартараф намудани эродҳои соли гузашта;
- дақиқ будани ҳуҷҷатҳои ба Бонки миллии Тоҷикистон пешниҳодшуда ва мувофиқати онҳо ба мазмуни сабтҳо, китобҳои ҳисобдорӣ, низоми ҳисобдорӣ ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии марбут ба ҳамин ҳуҷҷатҳо.

11. Ташкилоти қарзии исломӣ дар мӯҳлати на дертар аз 30 рӯз баъди дастрасии хулосаи аудиторӣ ва тавсияномаи ташкилоти аудиторӣ нусхаи онҳоро ба Бонки миллии Тоҷикистон ирсол менамояд. Ташкилоти қарзии исломӣ ӯҳдадор аст, ки бо назардошти хулосаи аудиторӣ ҳисоботи молиявии ислоҳшударо ба Бонки миллии Тоҷикистон пешниҳод намояд.

12. Пешниҳод намудани хулосаи носаҳеҳи аудиторӣ ва ё муносибати ғаразнокӣ ташкилоти аудиторӣ бо ташкилоти қарзии исломӣ сабаби хорич кардани ташкилоти аудиторӣ аз рӯйхати Бонки миллии Тоҷикистон мегардад.

Моддаи 52. Ҷаҳдадорихои иловагӣ

1. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад ба зиммаи ташкилоти аудиторие, ки аудити ташкилоти қарзии исломиро мегузаронад, ӯҳдадорихои зеринро вогузор намояд:

- пешниҳоди маълумоти иловагӣ ба Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи аудит, ки онро Бонки миллии Тоҷикистон зарур мешуморад;
- пешниҳоди ҳисобот, амалӣ кардани бозрасӣ ё иҷро намудани қоидаҳои аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон муқарраршуда;
- ба Бонки миллии Тоҷикистон пешниҳоди ҳисобот дар бораи ҳисобдорӣ ва назорати дохилӣ;
- таъмини иштироки намояндагон дар баррасии хулосаи аудитории ташкилоти қарзии исломӣ бо даъвати Бонки миллии Тоҷикистон;
- додани хулоса оид ба ҷавобгӯӣ будани ҷораҳои барои муқовимат ба қонунигардонӣ (расмиқунонӣ)-и даромадҳои бо роҳи қиноят бадастоварда ва маблағгузори терроризм ва маблағгузори паҳнкунии силоҳи қатли ом, ки ташкилоти қарзии исломӣ мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон андешидааст (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073).

2. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад аз ташкилоти қарзии исломӣ пешниҳод намудани ҳисобот оид ба риояи стандартҳои фаъолияти бонкии исломиро аз ҷониби Кумитаи хизматрасонии маблағгузории исломӣ талаб намояд. Он ҳамчунин метавонад аз Кумитаи хизматрасонии маблағгузории исломии ташкилоти қарзии исломӣ маълумоти иловагии алоқаманд ба ҳисоботи иҷро намудани стандартҳои фаъолияти бонкии исломиро талаб намояд.

3. Хароҷоти иҷрои ӯҳдадориҳои иловагӣ ба зиммаи ташкилоти қарзии исломӣ вогузор карда мешавад.

Моддаи 53. Масунияти ширкати аудиторӣ

1. Ташкилоти аудиторӣ риояи талаботи махфияти касбӣ ва сирри бонкиро дар ташкилоти қарзии исломӣ арзёбӣ менамояд.

2. Ташкилоти аудиторӣ барои мутобиқи талаботи Қонуни мазкур пешниҳод намудани маълумоти дорои сирри бонкӣ ба Бонки миллии Тоҷикистон ҷавобгар намебошад.

3. Ба Бонки миллии Тоҷикистон пешниҳод намудани маълумоти дар бандҳои 7) ва 8) қисми 9 моддаи 51 Қонуни мазкур пешбинигардида аз ҷониби ташкилоти аудиторӣ риоя накардани ӯҳдадории сирри маълумот дониста намешавад.

БОБИ 8. МАХФИЯТ

Моддаи 54. Сирри бонкӣ

1. Маълумот дар бораи фаъолият ва ҳолати молиявии муштарӣ, ки ба ташкилоти қарзии исломӣ ҳангоми хизматрасонӣ ва муносибат бо муштарӣ ё бо шахси сеюм маълум шудааст ва ошкор кардани он мумкин аст ба муштарӣ зиёни моддӣ ва маънавӣ расонад, сирри бонкӣ мебошад.

2. Маълумоти зерин сирри бонкӣ маҳсуб мешавад:

- дар бораи мавҷудияти суратҳисоби бонкӣ, соҳибони онҳо, дар бораи маблағҳои пулии дар онҳо мавҷуда ва амалиёти бо ин суратҳисобҳо иҷрошавандаи муштарӣён;

- дар бораи интиқоли маблағҳои пулӣ аз тарафи шахсони воқеӣ бе кушодани суратҳисоб ва дар бораи фиристандагони (гирандагони) онҳо;

- дар бораи маблағҳои пулӣ ва ашёи қиматбаҳои муштарӣ, ки дар ташкилоти қарзии исломӣ нигоҳ дошта мешаванд.

3. Маълумоте, ки ба сирри бонкӣ мансуб мебошад, аз ҷониби ташкилоти қарзии исломӣ танҳо ба шахсони зерин дода мешавад:

1) ба соҳиби суратҳисоби бонкӣ ва соҳиби ашёи қиматбаҳо ё намоёндаи онҳо;

2) ба фиристандагон ва гирандагони интиқолҳои пулӣ;

3) ба Бонки миллии Тоҷикистон бо талаби он;

- 4) ба Палатаи ҳисоби Ҷумурии Тоҷикистон вобаста ба аудити муштарии ташкилоти қарзии исломӣ дар асоси мактуби Раиси Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон;
 - 5) ба судҳо дар асоси қарори (таъиноти) суд (судя);
 - 6) ба иҷроии мақомоти иҷро дар асоси қарори иҷроии суд вобаста ба ҳуҷҷати иҷро (Қонуни ҚТ аз 20.06.2019 № 1627);
 - 7) ба бюрои таърихи қарз мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон;
 - 8) ба мақомоти таҳқиқу тафтишоти пешакӣ ва прокуратура аз рӯи парвандаҳои ҷиноятӣ нисбат ба муштарӣни ташкилоти қарзии исломӣ - дар асоси қарори (таъиноти) суд (судя) мутобиқи Кодекси муурофиавии ҷиноятӣи Ҷумҳурии Тоҷикистон;
 - 9) ба мақомоти андоз аз рӯи масъалаи пардохти андози шахсони ҳуқуқӣ дар асоси мактуби роҳбари мақомоти андоз бо пешниҳоди нусхаи фармони мақомоти андоз оид ба санҷиши онҳо.
4. Муқаррароти мазкур дар ҳолати бо сабабҳои гуногун қатъ гардидани муносибатҳо байни муштарӣ ва ташкилоти қарзии исломӣ низ эътибори худро гум намекунанд.
5. Маълумот дар бораи сирри бонкӣ дар сурати вафоти муштарӣ дода мешавад:
- ба шахсоне, ки аз тарафи муштарӣ дар васиятнома зикр шудаанд;
 - ба судҳо, идораи нотариалӣ ва консулгарии хориҷӣ аз рӯи парвандаҳои меросии муштарӣи ҷавид.
6. Ифшои сирри бонкӣ бе риояи шартҳои дар қисми 3 моддаи мазкур муқарраршуда манъ аст, ба истиснои ҳолатҳои пешбининамудаи Қонуни мазкур.
7. Ташкилотҳои қарзии исломӣ бо мақсади таъмини амнияти молу мулк ва сирри бонкӣ ҳуқуқ доранд ҳадамоти махсус таъсис диҳанд ва бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи силоҳ" силоҳ ва воситаҳои зарурии техникаро дастрас намуда, истифода баранд.
8. Маблағҳои дар суратҳисоби бонкӣ ё маблағҳо ва дороиҳои дигари дар ташкилотҳои қарзии исломӣ нигоҳдошташаванда дар асоси қарори (таъиноти) суд (судя), қарори иҷроии мақомоти иҷро вобаста ба ҳуҷҷати иҷро ҳабс карда мешаванд (Қонуни ҚТ аз 20.06.2019 № 1627).
9. Ҳангоми ҳабс намудани маблағҳои пулии дар суратҳисобҳои бонкӣ буда, ташкилоти қарзии исломӣ феврал амалиёти додани онро дар доираи маблағе, ки ҳабс карда шудааст, қатъ менамояд.
10. Ҳангоми ҳабс намудани ашёи қиматбаҳои дигаре, ки дар ташкилоти қарзии исломӣ нигоҳ дошта мешаванд, ташкилоти қарзии исломӣ додани онҳоро ба соҳибонаш қатъ менамояд.

Моддаи 55. Ҳифзи сирри бонкӣ аз ҷониби кормандони ташкилоти қарзии исломӣ ва шахсони сеюм

1. Аз ҷониби кормандони роҳбарикунанда, кормандон ва намояндагони амалкунанда ё собиқи ташкилоти қарзии исломӣ пешниҳод намудани сирри бонкӣ ба шахси сеюм, ошкор кардан ё додани имконият барои таҳлили он манъ аст, ба истиснои ҳолатҳое, ки мувофиқи Қонуни мазкур иҷозат дода шудаанд.

2. Маҳдудият ҳамчунин ба кормандон ва нозирони Бонки миллии Тоҷикистон ва шахсоне, ки аз ҷониби он барои санҷиш мутобиқи моддаи 58 Қонуни мазкур таъин гардидаанд, инчунин ба шахсоне, ки чунин иттилоот ё маълумотро бо тақозои касб, вазифа ё ҷаъолияти худ мустақиман ё ғайримустақиман таҳқиқ менамоянд, тааллуқ дорад.

Моддаи 56. Ҳолатҳои истисноӣ

Талаботи моддаҳои 54 ва 55 Қонуни мазкур дар ҳолатҳои зерин татбиқ намегарданд:

1) ҳангоми иҷрои вазифаҳое, ки тибқи Қонуни мазкур ва Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон" ба ўҳдаи ташкилоти аудиторӣ вогузор карда шудаанд;

2) нисбат ба маълумот ва ҳуҷҷатҳое, ки тибқи Қонуни мазкур ва Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон" аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон бинобар иҷрои вазифаҳои он талаб карда мешаванд;

3) ҳангоми андешидани тадбирҳо ва иҷрои вазифаю ўҳдадорихо ё чораҳои дигари зидди қонунгардонӣ (расмиқунонӣ)-и даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда ва маблағгузори терроризм ва маблағгузори паҳнкунии силоҳи қатли ом, ки мувофиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар шудаанд;

4) ҳангоми додани тасдиқнома ё огоҳинома сабабҳои рад кардани пардохти чек бо талаби соҳиби қонунии он (Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 №2073);

5) ҳангоми пешниҳоди маълумот дар хусуси қарздорӣ муштарӣ чиҳати муайян намудани эътимоднокии баргашти қарз, чекҳои қалбакӣ ва оид ба аҳдҳои дигаре, ки Бонки миллии Тоҷикистон барои таъмини устувории низоми бонкӣ зарур меҳисобад;

6) ҳангоми аз тарафи ташкилоти қарзии исломӣ ошкор намудани маълумот дар бораи аҳдҳои муштарӣён бо мақсади исботи талаби худ дар баҳси судӣ;

7) нисбат ба маълумоте, ки аз тарафи Бонки миллии Тоҷикистон мувофиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон" ба дигар мақомоти назораткунанда пешниҳод мегардад.

Моддаи 57. Ҳифзи маълумоте, ки аз ҷониби ташкилоти қарзии исломӣ пешниҳод шудааст

1. Маълумоте, ки аз ташкилоти қарзии исломӣ оид ба муштарӣ, аҳдҳои муштарӣ ва дигар маълумоти муфассал дар хусуси муносибатҳои он бо муштариён чамъ оварда шуда, махфӣ нигоҳ дошта мешавад, танҳо бо розигии ташкилоти қарзии исломӣ ё мувофиқи Қонуни мазкур ошкор карда мешавад.
2. Дар Бонки миллии Тоҷикистон дастрасӣ ба ин гуна маълумот танҳо ба он кормандоне дода мешавад, ки дорои ваколати дахлдор мебошанд.
3. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад маълумоти ифшошавандаи аз ташкилотҳои қарзии исломӣ гирифташударо пурра ё қисман нашр намояд.
4. Бонки миллии Тоҷикистон бе розигии ташкилоти қарзии исломӣ тафсилоти амалиёти ташкилоти қарзии исломиро ифшо менамояд, агар чунин тафсилот дар ҳисоботи молиявӣ аз ҷониби Шӯрои нозирони ташкилоти қарзии исломӣ тасдиқшуда дарҷ шуда бошад ё то ин вақт дастраси умум гардида бошад.

БОБИ 9. НАЗОРАТ ВА САНЧИШ

Моддаи 58. Назорат ва санчиш

1. Бонки миллии Тоҷикистон аз болои ташкилотҳои қарзии исломӣ бо тартиби зерин назорати маҷмӯӣ мебарад:
 - ҳисобот, ҳуҷҷатҳо, тавзеҳот, баёнот, далелҳо ва маълумоти аз ҷониби ташкилоти қарзии исломӣ тибқи Қонуни мазкур пешниҳодшударо баррасӣ менамояд;
 - аз ташкилотҳои қарзии исломӣ ва бонкҳои фаръӣ ва чамъиятҳои вобастаи онҳо дар шакли хаттӣ пешниҳод ва тасдиқ намудани маълумоти иловагӣ, ҳисобот, ҳуҷҷатҳо, тавзеҳот, баёнот ва ё далелҳоро талаб менамояд;
 - дар хусуси вазъи молиявӣ, манбаи маблағҳои пулӣ, нуфузу эътибори саҳмиядорони бевосита ё бавоситаи ташкилоти қарзии исломӣ ва оид ба шахсе, ки барои соҳиб шудан ба 10 фоизи саҳмияҳои ташкилоти қарзии исломӣ ва зиёда аз он муроҷиат менамояд, маълумот талаб менамояд;
 - санчиши ташкилоти қарзии исломӣ, бонкҳои фаръӣ ва чамъиятҳои вобастаи онро тавассути корманд ё кормандони худ ё шахсоне, ки бо ин мақсад аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон таъин шудаанд, анҷом медиҳад.
2. Санчиш баррасии фаъолияти ташкилоти қарзии исломиро барои муайян кардани вазъи молиявӣ он, инчунин мувофиқати фаъолияти ташкилоти қарзии исломӣ ба талаботи Қонуни мазкур, Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон" ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистонро дар бар мегирад.

3. Бонки миллии Тоҷикистон на камтар аз як маротиба дар як сол санчиши ҳамачонибаи ҳар як ташкилоти қарзии исломиро анҷом медиҳад, ба истиснои намояндагиҳо, ки дар мӯҳлати на камтар аз як маротиба дар ду сол санчида мешаванд.

4. Шахсони тибқи Моддаи мазкур барои гузаронидани санчиш таъиншуда барои риояи талаботи сирри бонкӣ масъул мебошанд. Кормандони роҳбарикунанда, кормандон ва намояндаи ташкилоти қарзии исломӣ ё бонки фаръӣ ва ҷамъиятҳои вобастаи он вазифадоранд дастрасии шахсони мазкурро ба ҳамаи утоқҳои корӣ, аз ҷумла ба кассаҳо, ҳазинаҳо ва ганҷхонаҳо, китобҳои ҳисобдорӣ, суратҳисобҳо, ҳуҷҷатҳо, сабтҳо, аз ҷумла сабтҳои электронӣ таъмин намоянд.

5. Маълумот, аз ҷумла маълумоти дорои сирри бонкӣ, ки аз ҷониби санчишгарон талаб карда мешавад, бояд аз ҷониби ташкилоти қарзии исломӣ сари вақт пешниҳод гардад. Кормандони роҳбарикунандаи ташкилоти қарзии исломӣ вазифадоранд, ки дар гузаронидани санчиш ҳамачониба мусоидат намоянд.

6. Бонки миллии Тоҷикистон Шӯрои нозирони ташкилоти қарзии исломиро оид ба натиҷаҳои санчиш огоҳ месозад.

7. Тартиби гузаронидани санчиш, ҷамъбаст ва пешниҳоди натиҷаҳои он бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар карда мешаванд.

8. Мақомоти андоз метавонанд аз рӯи масъалаҳои пардохти андоз аз ҷаъолияти бонкии исломӣ санчиши ташкилоти қарзии исломиро гузаронанд.

9. Аудити ҷаъолияти молиявӣ хоҷагидорӣ ташкилотҳои қарзии исломии давлатиро Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон мегузаронад. Аудити ташкилотҳои қарзии исломӣ, аз ҷумла ташкилотҳои қарзии исломии давлатӣ аз ҷониби Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон дар қисми хизматрасонии маблағҳои буҷети давлатӣ, фондҳои давлатӣ ва қарзи давлатӣ гузаронида мешавад.

10. Мақомоти дигари давлатӣ наметавонанд ҷаъолияти ташкилоти қарзии исломиро санчиш намоянд. Муносибати байни онҳо ва ташкилоти қарзии исломӣ бо тартибе, ки моддаи 54 Қонуни мазкур муқаррар кардааст, сурат мегирад.

Моддаи 59. Чораҳои ҷаври ислоҳӣ ва таъсиррасонӣ

Бонки миллии Тоҷикистон мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон" нисбат ба ташкилотҳои қарзии исломӣ чораҳои ҷаври ислоҳӣ ва таъсиррасониро татбиқ менамояд.

БОБИ 10. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 60. Баррасии баҳсҳо

1. Ташкилотҳои қарзии исломӣ метавонанд нисбат ба қарорҳои Бонки миллии Тоҷикистон, тибқи тартиби муқарраргардида ба Суди Олии иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар давоми 30 рӯз аз рӯзи гирифтани онҳо дар ҳолатҳои зерин шикоят намоянд: агар аризаи онҳо барои гирифтани иҷозатнома аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон рад карда шавад;

- дар ҳолатҳои татбиқи чораҳои ислоҳӣ ва таъсиррасонӣ.

2. Пешниҳоди шикоят ба Суди Олии иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон амали қарори Бонки миллии Тоҷикистонро боз намедорад.

Моддаи 61. Ҳимояи манфиатҳои муштариён

1. Муносибати муштариён бо ташкилоти қарзии исломӣ дар асоси шартнома сурат мегирад.

2. Мӯҳлат ва меъёри фоидаи қарзи исломӣ, амонату пасандозҳои исломӣ, инчунин ҳаққи хизматрасонӣ аз тарафи ташкилоти қарзии исломӣ дар шартнома бо муштарӣ муқаррар карда мешаванд.

3. Пеш аз оғози хизматрасониҳо ташкилоти қарзии исломӣ ба муштарии худ ҳатман дар бораи талаботи зикргардида, аз ҷумла дар бораи ҳаққи хизмат, меъёри фоида ва дигар хароҷоти иловагии муштарӣ хабар медиҳад.

4. Ташкилоти қарзии исломӣ ўҳдадор аст интиқоли маблағи муштарӣ ва ба суратҳисоби вай гузаронидани маблағро на дертар аз рӯзи дигари гирифтани ҳуҷҷати дахлдори пардохт амалӣ намояд, агар дар қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, шартнома ё ҳуҷҷати пардохт мӯҳлати дигар муқаррар нашуда бошад.

5. Дар сурати дер ё нодуруст ба суратҳисоби муштарии худ гузаронидан ё аз он хориҷ кардани маблағҳои пулӣ, ташкилоти қарзии исломӣ бояд барои ҳар рӯзи таъхир ба муштарӣ аз рӯи маблағи мӯҳлати пардохташ батаъхирафта мувофиқ ба меъёри бозтамвили Бонки миллии Тоҷикистон ҷарима диҳад.

6. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар интиқоли ташкилоти қарзии исломӣ озод мебошанд ва метавонанд дар як ё якчанд ташкилотҳои қарзии анъанавӣ ё ташкилотҳои қарзии исломӣ суратҳисоби бонкии худро кушоянд.

7. Ташкилоти қарзии исломӣ ўҳдадор аст, ки бо талаби аввалини муштарӣ дар бораи доштани иҷозатнома, тартиби гузаронидани амалиёти бонкии исломӣ, дар бораи хавф ва хароҷоти имконтпазир, ки бо гузаронидани амалиёт алоқаманданд, инчунин оид ба тавозуни муҳосибавӣ, ҳисобот дар бораи фоида, зиён ва хулосаи аудиториҳои соли гузашта маълумот пешниҳод намоянд.

8. Ташкилоти қарзии исломӣ ҳуқуқ надорад меъёри фоидаи қарзҳои додашуда, амонатҳо, пасандозҳо, ҳаққи хизмат ва мӯҳлати амали шартномаҳои бо муштариён басташударо яктарафа тағйир диҳад, ба истиснои ҳолатҳои, ки дар шартномаи бо муштариён басташуда пешбинӣ гардидаанд.

9. Ташкилоти қарзии исломӣ ҳангоми пешниҳоди қарз ва ё дигар хизматрасонӣ ҳуқуқ надорад дар назди муштарӣ шарт гузорад, ки ба таври ҳатмӣ аз дигар хизматрасониҳои ҳамин ташкилоти қарзии исломӣ ё муассисаҳои он истифода барад.

10. Нисбат ба талаботи ташкилотҳои қарзии исломӣ дар бораи баргардонидани қарзҳои исломии додашуда мӯҳлати панҷсолаи даъво муқаррар карда мешавад.

Моддаи 62. Муқаррароти хотимаӣ

Муқаррароти Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи ҷамъиятҳои саҳомӣ" ва Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи ҷамъияти дорои масъулияти маҳдуд" нисбат ба ташкилотҳои қарзии исломӣ дар он қисме татбиқ мегарданд, ки ба муқаррароти Қонуни мазкур муҳолифат надошта бошанд.

Моддаи 63. Ҷавобгарӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 64. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон

ш.Душанбе

26 июли соли 2014 № 1108

**ҚАРОРИ МАҶЛИСИ НАМОЯНДАҒОНИ МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ
ТОҶИКИСТОН**

Оид ба қабул кардани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи фаъолияти бонкии исломӣ"

Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор мекунад:

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи фаъолияти бонкии исломӣ" қабул карда шавад.

Раиси

Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии

Ҷумҳурии Тоҷикистон Ш.Зухуров

ш. Душанбе, 14 майи соли 2014, № 1491

**ҚАРОРИ МАҶЛИСИ МИЛЛИИ МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ
ТОҶИКИСТОН**

Оид ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи фаъолияти бонкии исломӣ"

Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи фаъолияти бонкии исломӣ"-ро баррасӣ намуда, қарор мекунад:

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи фаъолияти бонкии исломӣ" қонибдорӣ карда шавад.

Раиси

Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии

Ҷумҳурии Тоҷикистон М.Убайдуллоев

ш.Душанбе, 17 июли соли 2014 №695